

Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bahar Ak

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Hemşirelik
Bölümü dalında Yüksek Lisans Tezi olarak
sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Haziran 2017
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Mustafa Tümer
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Refia Selma Görgülü
Hemşirelik Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Yrd. Doç. Dr. Hülya Fırat Kılıç
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Refia Selma Görgülü

2. Yrd. Doç. Dr. Gülten Sucu Dağ

3. Yrd. Doç. Dr. Hülya Fırat Kılıç

ABSTRACT

This study was made in accordance with the definitive research type with the objective of determining the relationship between reasons for selection of profession and learning satisfaction by nursing students. The study setting was composed of third and fourth year students (147 persons) receiving education in the Nursing Department at the School of Health Sciences of the Eastern Mediterranean University . The sampling was formed of 137 students who voluntarily accepted to participate in the study. The study data was collected by using the Introductory Characteristics Form for students, the Professional Selection Scale in Nursing (PSSN) and the Student Satisfaction Scale-Short Form (SSS-SF). Percentages, the Mann-Whitney U test and the Kruskal-Wallis H test were used in the statistical analysis of data.

It was observed that 50% of the nursing students were between 21-22 years of age, 70.5% were women and 95.5% were single. Of the students, 52.3% were third-year students, 53.8% were graduates of a regular high school and 50.8% had passed the Eastern Mediterranean University entrance examination. Of the students, 86.4% selected the department intentionally, 79.5% were pleased with the department and 29.5% preferred the department because they liked the profession. It was found that 65.9% of the students had a positive view related to nursing before entering the school. It was found that point averages of nursing department students were at average levels on the Professional Selection Scale in Nursing (6.96 ± 1.6) and on the Student Satisfaction Scale-Short Form ($3.31 \pm .783$). It was found that the satisfaction levels of students who preferred the nursing department on the Eastern Mediterranean University entrance examination and who were pleased by the

department were higher ($p < .05$). Of the students who participated in the study, it was found that the Professional Selection Scale in Nursing point averages were higher of those who preferred the department on the Eastern Mediterranean University entrance examination, those who liked the department and those who preferred the nursing department because they liked it.

It is proposed that at the beginning of each year the reasons for selecting the profession, the status of liking the profession and the expectations of students just starting higher education and students continuing their education should be determined and that arrangements for these should be made. Thus, it is thought that it would provide a contribution to the ratio of continuing in the department by increasing the level of satisfaction of students, of increasing the quality of education and of developing conscious professional members.

Keywords: Profession, Selection of Profession, Satisfaction

ÖZ

Bu araştırma; Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile tanımlayıcı araştırma tipine uygun olarak yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören, 3. ve 4. sınıf öğrencileri (147 kişi) oluşturmuştur. Örneklemini ise araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 132 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veriler Öğrencilere Ait Tanıtıcı Özellikler Soru Formu, Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği ve Öğrenci Doyum Ölçeği – Kısa Formu kullanılarak toplanmıştır.. Verilerin istatistiksel analizinde Yüzdelik, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi ve Sperman's rho Katsayısı tekniği kullanılmıştır.

Hemşirelik öğrencilerinin %50'sinin 21-22 yaş arasında, %70.5'nin kadın ve %95.5'inin bekar olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %52.3'ü üçüncü sınıf öğrencisi, %53.8'i düz lise mezunu ve %50.8'i bölümü Doğu Akdeniz Üniversitesi giriş sınavı ile kazanmıştır. Öğrencilerin %86.4'ü bölümü isteyerek seçtiği, %79.5'i bölümden memnun ve %29.5'i mesleği sevdiği için tercih etmiştir. Öğrencilerin %65.9'nun okula girmeden önce hemşirelik ile ilgili olumlu görüşe sahip olduğu bulunmuştur.

Hemşirelik bölümü öğrencilerinin Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği (6.96±1.6) ve Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu (3.31±.783) puan ortalamaları orta düzeyde bulunmuştur. Hemşirelik bölümünü Doğu Akdeniz Üniversitesi giriş sınavı ile tercih eden ve bölümden memnun olan öğrencilerin doyum düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (p < .05). Çalışmaya katılan öğrencilerden bölümü Doğu Akdeniz Üniversitesi giriş sınavı ile tercih edenlerin, bölümü sevenlerin ve hemşirelik

bölümünü sevdiği için tercih edenlerin Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$).

Yükseköğretime yeni başlayan öğrencilerin ve devam eden öğrencilerin her yılın başında meslek seçim nedenleri, mesleği sevme durumları ve beklentilerinin belirlenip ve bunlara yönelik düzenlemelerin yapılması önerilmektedir. Böylece öğrencinin doyum düzeyi artırılarak bölüme devam etme oranı, eğitim kalitesinin artırılması ve bilinçli meslek üyelerinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Meslek, Meslek seçimi, Doyum

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında, bana büyük destek ve emek veren, değerli bilgilerini ve emeğini benden esirgemeyen, yol gösterici, yardımcı, destekleyici, hoşgörülü ve sabırlı Tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Hülya Fırat Kılıç başta olmak üzere, Yüksek Lisans eğitimim boyunca, bilgi ve deneyimleriyle değerli katkılarda bulunan Doğu Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Bölüm Başkanı Sayın Prof. Dr. R. Selma Görgülü'ye, çalışmaya önemli katkılarda bulunan değerli jüri üyesi Yrd. Doç. Dr. Gülten Sucu Dağ 'a, Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Fethiye Erdil'e, Prof. Dr. Gülümser Kublay'a, Yrd. Doç. Dr. Handan Sezgin'e ve Hemşirelik Bölümü öğretim görevlilerine teşekkürlerimi sunarım.

Bu süreç içerisinde bana destek veren ve motive eden çalışma arkadaşım İncihan Kahraman'a teşekkürlerimi sunarım.

Her zaman yanımda olan, desteklerini ve sevgilerini hiç esirgemeyen sevgili aileme, eşime, ve 20 gün sonra doğacak olan biricik kızım Efdal'e, en içten ve en samimi duygularıyla teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	iii
ÖZ.....	v
TEŞEKKÜR.....	vii
KISALTMALAR.....	xi
TABLO LİSTESİ.....	xii
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
GRAFİK LİSTESİ.....	xiv
1 GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı.....	4
1.2 Araştırma Soruları.....	4
2 GENEL BİLGİLER.....	5
1.3 Meslek.....	5
1.3.1 Meslek: Kavramsal Yaklaşım.....	5
1.3.2 Meslek Ölçütleri.....	6
1.3.3 Meslek Seçimi ve Önemi.....	8
1.3.4 Meslek Seçimi İle İlgili Kuramlar.....	10
1.3.5 Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler.....	11
1.3.6 Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde Etkili Olan Faktörler.....	13
1.4 Hemşirelik.....	15
1.4.1 Hemşireliğin Tanımı ve Hemşirenin Rollerini.....	15
1.4.2 Hemşirelik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi.....	19
1.4.3 Hemşirelik Eğitiminin Tarihsel Gelişimi.....	22
1.5 Öğrenci Doyumu.....	26

1.5.1	Yükseköğretimde hizmet Kalitesi ve Önemi.....	26
2.3.2	Öğrenci Doyumunu Etkileyen Faktörler.....	27
2.3.3	Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenci Doyumu Arasındaki İlişki.....	31
3	GEREÇ VE YÖNTEM.....	33
3.1	Araştırmanın Tipi.....	33
3.2	Araştırmanın Yeri ve Zamanı.....	33
3.3	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	33
3.4	Veri Toplama Araçları.....	34
3.4.1	Öğrencilere Ait Tanıtıcı Özellikler Soru Formu.....	34
3.4.2	Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği.....	34
3.4.3	Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu.....	35
3.5	Veri Toplama Süreci.....	36
3.6	Verilerin İstatistiksel Analizi.....	36
3.7	Araştırmanın Sınırlılıkları.....	37
3.8	Araştırmanın Etik Boyutu.....	37
3.9	Araştırma Takvimi.....	38
4	BULGULAR.....	39
5	TARTIŞMA.....	55
6	SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	72
6.1	Sonuçlar.....	72
6.2	Öneriler.....	74
	KAYNAKLAR.....	75
	EKLER.....	90
	Ek 1: Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Uygunluk İzni	91

Ek 2: Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığı Uygunluk İzni.....	92
Ek 3: Gönüllü Bilgilendirilmiş Olur Formu.....	93
Ek 4: Öğrencilere Ait Tanıtıcı Özellikler Soru Formu.....	95
Ek 5: Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği.....	98
Ek 6: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu.....	100
Ek 7: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu Kullanım İzni.....	103
Ek 8: Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği Kullanım İzni.....	104
Ek 9:Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması.....	105
Ek 10:Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması	112

KISALTMALAR

DAÜ	Doğu Akdeniz Üniversitesi
HMSÖ	Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
ÖDÖ-KF	Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Çağdaş Hemşirelik Rollerini.....	17
Tablo 2: Hemşirelik Eğitimde Olması Gereken Zorunlu Dersler.....	25
Tablo 3: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler.....	40
Tablo 4: Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerine Ait Bazı Tanıtıcı Özellikle.....	42
Tablo 5: Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği (HMSÖ) ve Alt Boyutlarına Ait Puan Ortalamaları.....	43
Tablo 6: Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu (ÖDÖ-KF) ve Alt Boyutuna Ait Puan Ortalamaları.....	44
Tablo 7: Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	45
Tablo 8: Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Mesleki Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler Alt Boyutu Puanlarının Karşılaştırılması.....	49
Tablo 9: Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	52
Tablo 10: Hemşirelik Öğrencilerinin HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki.....	54

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Araştırma Takvimi.....	38
---------------------------------	----

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: HMSÖ ve ÖDÖ Genel Puan Ortalamalarına Ait Korelasyon.....54

Bölüm 1

GİRİŞ

Meslek seçimi, birey için büyük önem taşıyan bir olay olması ile birlikte toplumsal anlamda da büyük önem arz etmektedir (1). Günümüzde her mesleğin kendine özgü niteliklere sahip olması ve sağlamış oldukları olanaklar çeşitlilik göstermektedir. Fakat bu çeşitliliğe rağmen bireyin sahip olduğu özellikler de farklılık göstermektedir (2). Bu nedenle birey, meslek seçiminde kendi bireysel özelliklerini, hayattaki beklenti ve hedeflerini göz önüne alarak meslek seçimine karar vermelidir.

Meslek seçimi, yaşam süreci içerisinde verilen en kritik kararlardan biridir ve maddi getirisinin yanı sıra, duygusal açıdan da bireyin mutlu olacağı ve doyum sağlayacağı bir mesleğe karar vermesi bakımından önemlidir. Çünkü bu seçim, kişinin mutluluğuna ve gelecekteki deneyimlerine göre bir yaşam partneri seçmesi gibidir. Bu nedenle deneme yanılma egzersizi olmamalıdır. Aslında meslek seçimi, bireyin kendi hayatı ve geleceği ile ilgili aldığı karardır, çünkü kişinin gelecekteki gelir düzeyini, arkadaş seçimini, giyim ve yaşam şeklini, toplumdaki konumunu ve bireyin meslek yaşamında maruz kaldığı risk miktarını da belirlemektedir (3).

Birey yaşamında kendi ilgi, istek ve kişisel özelliklerini göz önüne alarak mesleğini seçtiği zaman, seçmiş olduğu alanda başarılı, verimli ve mutlu olur. Bu da bireyin hem seçtiği mesleğe sahip olmasını hem öğrenim yaşantısındaki doyumunu önemli ölçüde etkiler. (4,5).

Sağlık hizmeti sunumundaki beklentinin artması, nüfusun giderek büyümesi, yaşlı nüfusunun artması kaliteli ve yüksek motivasyona sahip hemşirelere olan talebi artırmıştır. (6). Bu doğrultuda hemşirelik mesleğinin ve eğitiminin geliştirilmesi hemşirelik okullarının temel hedefleri arasında olmalıdır. Hemşirelik öğrencilerinin meslek yaşamında başarılı olmaları ve öğrenim doyumlarının yüksek olması için hemşirelik mesleğinin sevdirmesi ve kabullendirilmesi önemlidir (7). Bu açıdan bakıldığında öğrencilerin, öğrenim gördükleri ortamda mutlu olmalarında ve doyum almalarında bölümü isteyerek ve severek seçmeleri önemli yer tutmaktadır (4). Ayrıca kişinin ilgi duymadığı ve kendisine uygun görmediği mesleği sadece iş bulma, para kazanma ya da başkasının beklentisini karşılama amacı ile tercih etmesi gelecekte gerek mesleki gerekse yaşam doyumunu ve başarısını olumsuz yönde etkileyecektir.

Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ve doyum düzeyleri ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde;

Öğrenim gördükleri bölümden memnun olan öğrencilerin, bölümden memnun olmayanlara göre doyum ölçeği puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir (8). Eskimez ve arkadaşları (2008)'nin Adana Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı liselerin son sınıflarında okuyan kız öğrenciler ile yapmış oldukları çalışmalarının sonucunda, lise son sınıf kız öğrencilerinin büyük bölümünün hemşirelik mesleğini tercih etmeyecekleri, mesleği seçmeyi düşünen öğrencilerin ise, insanları ve onlara yardım etmeyi sevdikleri için tercih edecekleri bulunmuştur (40).

Erkal ve arkadaşları (2012)'nin, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik ve Hemşirelik Bölümünde okuyan birinci sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin mesleği seçme nedenlerine

bakıldığında, hemşirelik öğrencilerinin önceki yıllarda öğrenci yerleştirme sınavı sonucuna göre puanlarının uygun olması ve bir bölüme kaydını yapabilmek için hemşireliği seçtiğini fakat, şimdi mesleğin tanıtımı ve iş bulma kolaylığı nedeni ile tercih ettikleri bulunmuştur (41).

Şahin ve arkadaşlarının (2014) spor bilimleri fakültesinde öğrenim gören öğrenciler ile yaptıkları çalışma sonucuna göre ise, öğrencilerin yaşları ilerledikçe doyum düzeylerinin azaldığı, bunun nedeninin ise öğrencilerin üniversitenin akademik yapısı, yönetimi, öğretim elemanları, bilimsel, sosyal ve toplumsal olanaklar hakkında okula ilk başladıkları zaman bilgi sahibi olmamaları olduğu bildirilmiştir (81).

Egelioğlu ve arkadaşlarının (2011) hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapmış oldukları çalışma sonucuna bakıldığında; dördüncü sınıf öğrencilerinin diğer sınıflarda okumakta olan öğrencilere göre, evde arkadaşları ile birlikte yaşayan öğrencilerin, ailesi ve yurttaki kalan öğrencilere göre doyum düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (75).

Literatürde hemşirelik lisans öğrencilerinin meslek seçim nedenlerini ve öğrenim doyumlarını ayrı ayrı değerlendiren çalışmalara rastlanmakla birlikte, meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumunu arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu nedenle planlanan bu çalışmanın sonuçları doğrultusunda, hemşirelik eğitimi veren kurumlarda eğitim kalitesini gözden geçirmek ve öğrenim doyumunu artırmak, ayrıca meslek bilincini geliştirmek adına önemli bulgular elde edileceği görüşüdeyiz. Ayrıca hemşirelik eğitim sisteminin etkinliğinin ve kalitesinin artırılarak, yüksek düzeyde öğrenci doyumunun sağlanması yönelik planlamaların

yapılması ve öğrencilerin bilinçli olarak meslek seçimine karar vermesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin incelenerek, etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

1.2 Araştırma Soruları

1. Hemşirelik öğrencilerinin öğrenim doyumları ne düzeydedir?
2. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri nelerdir?
3. Hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özelliklerini ile öğrenci doyumları arasında fark var mıdır?
4. Hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özellikleri ile meslek seçim nedenleri arasında fark var mıdır?
5. Hemşirelik öğrencilerinin öğrenim doyumları ile meslek seçim nedenleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

Bölüm 2

GENEL BİLGİLER

2.1 Meslek

Meslek, insanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için yaptığı ve yoğun bir eğitim sürecinden geçtikten sonra kazandıkları ünvanıdır. Meslek kavramı üzerinde yıllarca çalışılmış ve birçok tanım geliştirilmiştir.

2.1.1 Meslek: Kavramsal Yaklaşım

Meslek, uzun yıllar boyunca üzerinde çalışmaların yapıldığı, teorilerin geliştirildiği, birey ve toplum üzerindeki etkilerin incelendiği bir kavram olmuştur (9). Meslek kavramı arapça bir kelimedir ve “Süluk” sözcüğünden türemiştir (10). “Süluk” kelimesinden yola çıkıldığında meslek, “bir yola girme, bir yol tutma” anlamını taşımaktadır (11).

Meslek kavramı birçok kaynakta farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bunlar;

- Meslek belirli bir bilgiye, araştırmalara ve deneylere dayanan, ahlak değerlerini barındıran ve belirli bir ücret karşılığında yapılan hizmettir (12).
- Meslek bireylerin eğitim ile elde ettikleri, kuralları belirli, para kazanmak için yapılan bir dizi faaliyetler bütünüdür (2).
- Meslek, kuralları toplum tarafından belirlenmiş, belirli bir süre içerisinde alınan eğitim ile kazanılan, bireylerin geçimini sağlamaları için yaptıkları, bilgi ve yeteneklere dayalı etkinliklerdir (13).

Meslek yalnızca para kazanmak amacı ile yapılan faaliyet değildir. Sağlıklı bireyler meslek edindiklerinde çalışarak bir şeyler üretir, kapasitesini geliştirir ve

bundan doyum alır (14). Başka bir deyişle birey, fizyolojik gereksinimlerinin yanı sıra, aynı anda sosyolojik ve psikolojik gereksinimlerini de karşılamış ve doyum almış olur (15). Meslek insan hayatında hem bireysel hem de toplumsal boyutta çok önemli bir yere sahiptir. Bir meslek sahibi olan bireyler çevresiyle ve diğer kültürlerle etkileşime geçmiş olur ve birey kendini gerçekleştirerek daha iyiyi ve güzeli bulmaya çalışır (16). Bunun yanında meslek bireyin kimliğinin önemli bir parçasıdır ve kişinin toplumda saygı görmesine ve başkaları ile etkileşimde bulunmasını ve bir işe yaradığı duygusunu tatmasını sağlayan bir etkinlik alanıdır (17). Meslek toplumun işleyişinde önemli bir role sahiptir. Toplumsal yapının oluşmasında, örgütlenmede ve toplum içerisinde iş bölümünün oluşmasında belirleyici bir etkiye sahiptir (18).

2.1.2 Meslek Ölçütleri

Geçmişten günümüze kadar iş ve meslek kavramları, birbirinden farklı kavramlar olmalarına rağmen hep bir birine karıştırılmıştır. Türk Dil Kurumu'na göre iş; "bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma"; meslek ise "belirli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve beceriye dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş" olarak tanımlanmıştır (19). İş ve meslek ile ilgili çalışmalar 1990'lı yılların başlarından itibaren sosyal bilimciler tarafından yürütülmeye başlanmıştır (20).

Mesleğin, işten farklı olarak birçok boyutu bulunmaktadır. Meslek de işten kaynaklanır (9) fakat bir uğraşın meslek sayılabilmesi için belirli kriterlere sahip olması gerekmektedir. Bu kriterler ise farklı zamanlarda, farklı bilim adamları tarafından ortaya koyulmuştur. Bu konuda yapılmış çalışmalardan ilki sosyal bilimci

olan Abraham Flexner'e (1915) aittir (9). Flexner bir mesleğin sahip olması gereken kriterleri altı madde de toplamıştır;

- Meslek kişisel sorumluluk gerektirir,
- Araştırmalar ile sürekli yenilenebilen bilgi birikimini içerir,
- Kuramsal bilginin yanında pratiği de içerir,
- Uzun süreli eğitim gerektirir,
- Meslek üyeleri arasında güçlü bir ilişki ve grup bilincini gerektirir,
- Meslek üyeleri birbirine yardım ederek toplum yararına hizmet sunar (21)

Bir diğer bilim adamı Povolko (1971) ise bir meslek olma kriterlerini, kuramsal bilgi, yapılan işin toplum tarafından kabul görmesi, eğitim-öğretim süresi, mesleki bağlılık, özerklik, meslek üyeleriyle birlik, meslek ahlakı ve toplumun gereksinimlerini karşılama olmak üzere sekiz başlık altında toplamıştır (22). Povolko mesleğini profesyonelce yapan bir kişinin yaptığı işin ve bu işin yarattığı etkilerin sınırlarını belirlemenin zor olduğunu vurgulamıştır (9, 23). Korkmaz'ın (2002) aktardığına göre, meslek ölçütleri ile ilgili son çalışma ise Kelly'e aittir. Kelly, Flexner'in geliştirdiği meslek ölçütlerini geliştirerek 1981 yılında yeniden yayınlamıştır. Kelly'in geliştirdiği meslek ölçütleri şunlardır;

- Topluma ve insanlığa hayati olan hizmetleri sunmalı,
- Araştırmalarla yenilenen bir bilgi birikimi olmalı,
- Hizmette bireysel sorumluluk alma hizmetin güçlü bir niteliği olmalı,
- Meslek üyeleri yükseköğrenime sahip olmalı,
- Meslek üyeleri kendi davranışlarının kontrolünü elinde tutmalı ve bağımsız olmalıdır.
- Meslek üyelerinin verdikleri hizmet onları motive etmeli,

- Meslek üyelerine yön veren ve mesleki kararlarına yol gösteren etik kodlar olmalı,
- Mesleğin gelişimini sağlayan bir mesleki teşkilatı olmalıdır.

Bu kriterler iş ve mesleği birbirinden ayırmakta ve meslek ile iş arasındaki farklılıkları ortaya koymaktadır. Meslek işten farklı olarak, daha özelleşmiş, eğitim temelli, kendine özgü bilgi yükü olan ve yasal hak ve hukuka dayalı profesyonel bir yaklaşımdır.

2.1.3 Meslek Seçimi ve Önemi

Meslek seçimi, bireyin tercih ettiği ve sahip olmak istediği meslekler içerisinde birini seçmesi ve bu mesleğe hazırlanmak için çaba harcamasıdır (13). Okul öncesi dönemden itibaren her birey gelecekte ne olmak istediğini düşünür ve başta geleceği ile ilgili daha duygusal kararlar alarak, meslek seçimine karar vermeye çalışır. Ancak yaş ilerledikçe meslek seçimi daha gerçekçi temeller üzerine dayandırılmaktadır (24). Meslek seçimi bireyin gelişim öyküsü ile çevresi arasındaki etkileşimin bir sonucudur (14). Günümüzde mezuniyet sonrası meslekte uzmanlaşmanın artması ve meslek sahibi olabilmek için uzun bir eğitim programından geçme zorunluluğu nedeni ile meslek seçiminin önemi giderek artmaktadır (2). Bu nedenle meslek seçimi bireyin hayatında önemli bir olaydır (25). Meslek seçimi bireylerin neyi, nasıl ve ne kadar iyi yapabileceğini bilmesi ile yakından ilişkilidir (26). Meslek seçimi; bireyin birçok meslek arasından kendi kişiliğine, bireysel özelliklerine ve yeteneklerine en uygun olduğunu düşündüğü ve doyum alacağına inandığı bir işi tercih etmesidir. (27). Aynı zamanda meslek seçimi, bireyin kendine uygun gördüğü bir mesleği seçmesi ve bu mesleğe girmek için çaba harcamasıdır.

Meslek seçerken bireyler kendilerine bir yaşam tarzı belirlemiş olurlar (4). Bu nedenle meslek seçimi kişinin hayatında önem arz eden bir olaydır. Kişi meslek seçerken yaşamını sürdüreceği çevreyi, ekonomik durumunu ve bir açıdan da ilişkide bulunacağı kişileri de belirlemiş olur (28). Bireyin kendine en uygun mesleği seçebilmesi için kendi özelliklerini ve seçeceği mesleğin özelliklerini iyi bilmesi gerekmektedir. Kişi ilgi ve yeteneklerine hitap eden bir meslek seçmiş ise mesleki açıdan doyum alması da kolaylaşmaktadır (28). Bu nedenle bireyin yüksek doyum alacağına inandığı bir mesleği seçmesi mesleğe uyumunu da kolaylaştırmaktadır (7).

Meslek seçimi bireyin kimliğini ve kişiliğini keşfetmeye çalıştığı ergenlik döneminde gerçekleşmektedir. Bu nedenle bireyin içinde bulunduğu durumu algılayış biçimi, değerler sistemi, kendisine sunulan bilgileri doğru bir şekilde yorumlayıp, değerlendirme kabiliyeti kendisine en uygun mesleği seçmesini önemli ölçüde etkilemektedir (29). Aynı zamanda meslek seçimi ülkeler ve kültürler arasında farklılık göstermektedir ve birçok faktörden etkilenmektedir. Bireyin seçtiği mesleğin kişiliğine ve isteklerine uygunluğunun yanı sıra çevresel olaylar, politik, ekonomik ve sisteme ilişkin faktörler, toplumun o mesleğe bakış açısı, verdiği değer ve tutumu meslek seçiminde etkili olmaktadır (30). Meslek dallarının artmasına ters oranla iş bulma olanağının azalması nedeni ile birlikte üniversiteye girişler ilgi, istek ve yeteneklerin dışında tesadüfi gerçekleşmektedir (31). Bu nedenle kişi seçtiği mesleği bilmeden, istemeden okumakta ve bu kişi sayıları gün geçtikçe artış göstermektedir. Aslında meslek seçimi, kişinin değerleri ile seçtiği meslekte geliştireceği değerleri arasında denge kurulduğu zaman gerçekleşmiş olmaktadır (32).

2.1.4 Meslek Seçimi İle İlgili Kuramlar

Meslek seçimi bireyin hayatına yön veren, ileride geçimini sağlayacağı mesleğe yönelmesini, ona uyum sağlamasını, kendi yeteneklerini geliştirerek ve bunları kullanarak mesleğini icra edebileceği bir çalışma alanı belirlemesi gibi önemli süreçleri kapsamaktadır. Özellik Faktör Kuramı, Hollad'ın Tipoloji Kuramı ve Psikaanalitik Kuram meslek seçimini açıklamaya çalışan kuramlardan bazılarıdır. Bu kuramlar şu şekilde açıklanmaktadır:

Özellik Faktör Kuramı: Özellik faktör kuramı; bireyin sahip olduğu özellikleri ile seçeceği mesleğin özellikleri arasındaki uyumun son derece önemli olduğunu belirtmektedir (33). Özellik Faktör Kuramı, Person'un Mesleki Rehberlik Modeline dayanmaktadır ve bu kurama göre her bireyin ve mesleğin kendine özgü özellikleri vardır ve bireyin meslekte başarılı olabilmesi için bu özelliklerin birbiri ile ilişkili, yakın olması gerektiği üzerinde durmuştur (34). Özellik faktör kuramına göre her birey belirli bir kapasite ile doğar ve her birey kendine özgü bir varlıktır. Parson'un kuramının belirli ilkeleri vardır. Bunlar,

- Her insan kendine özgü kişilik özelliklerine sahiptir.
- Aynı mesleğin üyeleri benzer özelliklere sahiptir ve bu özellikler onları diğer meslekteki bireylerde ayırmaktadır.
- Meslek seçimi meslek ve kişi arasında etkileşim kuran ve meslek ile kişiyi eşleyen yalın bir süreçtir.

Bireyin sahip olduğu özellikler ile mesleğin gerektirdiği özellikler ne kadar çok benzeşirse kişinin o meslekte başarılı olma şansı o derece artar (Kuzgun, 2006).

Psikaanalitik Kuram: Psikaanalitik Kuram'a göre, meslek seçimi kişinin dürtüsel ihtiyaçlarına göre gerçekleşen bir dönemdir ve meslek seçimi bilinç dışı ihtiyaçları doyurma yolu olarak da ifade edilmektedir (33, 14). Ayrıca bu kurama

göre, meslek seçiminde zevk ve gerçeklik ilkesi ön plandadır. Psikanalistlere göre meslek seçimi çevresel faktörlerden çok, bireyin içgüdüleri sonucunda gerçekleşen bir süreçtir (14, 15).

Hollad'ın Tipoloji Kuramı: Hollad'ın Tipoloji Kuramı, meslek seçiminde bireyin sahip olduğu kişilik özellikleri ile çevre arasındaki etkileşimin önemli olduğu belirtilmiştir (Kuzgun, 1986). Tipoloji kuramının kurucusu olan Hollad temelde meslek seçimine yardımcı altı kişilik tipi geliştirmiştir. Bunlar; gerçekçi, araştırmacı, sanatçı, sosyal, girişimci ve geleneksel kişilik tipleridir (34). Hollad'ın Tipoloji Kuramı'nın temel ilkeleri şu şekilde belirtilmiştir:

- Meslek seçimi bireyin kişiliğinin tanımıdır.
- Mesleki kalıplar güvenilir ve önemli psikolojik ve sosyolojik anlama sahiptir.
- Aynı meslek üyeleri benzer kişilik özelliklerine sahiptir.
- Aynı mesleğin üyeleri benzer özelliklere sahip oldukları için uyarıcılara benzer şekilde yanıt verirler.
- Mesleki doyum, meslek seçimi ve seçilen meslekte başarılı olma bireyin kişiliği ile çevre arasındaki bağdaşımına bağlıdır (15, 14).

2.1.5 Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler

Kişisel Faktörler: İnsanların sahip oldukları gerek fiziksel gerekse psiko-sosyal özellikleri meslek seçiminde önem kazanmaktadır (35). Bununla birlikte bireyin sahip olduğu inanç ve değerleri, gerçekleştirmek istediği meslekle ilgili görüş ve düşünceleri, yaşadığı yer ve kültürü meslek seçiminde kişilik özelliklerinin önemli bir etken olduğunu ön plana çıkarmaktadır (36).

Kişinin ilgi ve yetenekleri, meslek seçimini önemli ölçüde etkilemektedir. Yetenek, bireyin belirli bir zamana ve yaşa kadar doğuştan getirdiği gizil gücünü kullanarak geliştirdiği entelektüel, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileridir (13).

Ayrıca yetenek, bireyin doğuştan getirdiği, çevresel faktörlerden etkilendiği ve geliştirdiği kapasitesidir (37). İlgı ve yetenek arasında yakın ve anlamlı ilişki bulunmaktadır. İlgı de yetenek gibi bireyin çevresi ile etkileşimi sonucu meydana gelmektedir ve bireyin ilgileri meslek seçiminde belirleyici bir etkindir (13). Bir eylemin doyum ile sonuçlanabilmesi, bireyin o eyleme başlama ve gerçekleştirme amacına ulaştığı zaman mümkün olmaktadır (13). Bu açıdan bakıldığında meslek seçiminde bireyin ihtiyaçları, beklentileri ve parasal kazanç ile birlikte ilgileri de mesleki doyumunun sağlanmasında önemlidir (36). Kişinin kendine güvenmesi, sorumluluk sahibi olması, risk alabilme özelliği gibi psikososyal özellikleri meslek seçimini etkileyen kişilik özellikleri arasındadır (35).

Kişilik özelliklerinin meslek seçimini etkilediği ve mesleği sürdürmekte önemli olduğu görülmektedir. Bireylerin kişilik özelliklerine uygun yaptıkları seçimler meslek hayatında daha mutlu, uyumlu ve memnun olmalarını sağlamaktadır.

Ailesel Faktörler: Aile toplumdaki en küçük birimdir. Aile neslin devamlılığını sağlar ve toplumda var olan örf, adet ve değerleri yeni kuşaklara aktarma gibi toplumda önemli işlevleri yerine getirir (13). Ailenin çocuk yetiştirme tarzı, çocukları ile ilgili beklenti ve düşünceleri, sosyoekonomik durumları ve eğitim düzeyleri gibi faktörler bireylerin meslek seçimi üzerinde etkilidir (37). Bazen ailelerin, geçmişte kendilerinin yapmak isteyip de yapamadıkları, başaramadıkları meslek konusunda kendilerini rahatlatmak ve mutlu etmek amacı ile çocuklarının ilgi, yetenek, istek, beklenti ve kişilik özelliklerini göz ardı ederek, kendi istedikleri mesleğe yönlendirdikleri görülmektedir (35). Ailelerin ekonomik düzeyi bireyin meslek seçimini olumlu ve olumsuz yönde etkilemektedir. Ekonomik geliri yüksek olan ailelerin, bireylerin meslek seçiminde ilgi, yetenek, istek ve kişilik özelliklerini

daha çok göz önünde tuttuğu, ekonomik geliri düşük olan ailelerin ise bireyin daha kısa süre içerisinde parasal kazancı iyi olan mesleği seçmesini istediği görülmektedir (16). Anne ve babalar, çocuğun meslek seçimini etkileyen önemli kişilerdir. Anne ve babanın çocuğunun ilgi ve yeteneği dışında ve gücünün üzerinde beklentileri olması ve onu kendi istedikleri mesleğe yönlendirmesi çocukta zorlanma ve gerilim yaratmaktadır (38).

Bununla beraber ailelerin bazıları çocuklarını ilgi ve yeteneklerini destekleyici, geliştirici ortamlar oluştururken, bazıları ise bunu göz ardı edebilmektedir (13). Bu da çocukların doğuştan getirdiği yeteneklerinin gelişimini olumsuz yönde etkileyerek, çocukların yanlış seçim yapmasına neden olabilmektedir.

Çevresel Faktörler: Ailesel ve kişisel faktörlerin yanı sıra çevresel faktörler de bireyin meslek seçimini etkilemektedir. Bireyin yaşamını sürdürdüğü çevre, arkadaş ortamı ve eğitim gördüğü okul meslek seçimine etki eden faktörlerdendir. Bunun yanı sıra içinde yaşanılan toplumun kültürü, değerleri amaç ve hedefleri, bireyin benimsediği toplumsal rol algısı meslek seçimine etki etmektedir (37).

Kitle iletişim araçları da bireylerin sosyalleşmesi üzerine etki ettiği gibi mesleki tercihlerini de etkilemektedir. Kitle iletişim araçlarının ön plana çıkardığı meslekler bireyler üzerinde önemli derecede etki oluşturmakta ve mesleki ilgilerinin o alana kaymasına neden olmaktadır (35). Ailenin yaşamını sürdürdüğü bölgedeki ekonomik faaliyet alanları küçük yaşlardan itibaren bireylerin meslekler ile ilgili bilgi sahibi olmasını ve meslekleri tanınmasını sağlamaktadır.

2.1.6 Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde Etkili Olan Faktörler

Hemşirelik mesleği insanları sağlıklı kılmak, sağlığı geliştirmek ve yükseltmek, bireyin rahatlığını sağlamak, ona bakım vermek ve güvende olduğunu hissetmek isteği ile ortaya çıkan bir meslektir (39). İnsan sağlığının korunması,

geliştirilmesi ve yükseltilmesinde önemli bir yeri olan hemşirelik mesleğinin, bireyler tarafından istenilerek ve bilinerek seçilmesi meslek bilincinin oluşmasında çok önemlidir (26). Temel ilgi alanı insan olan hemşirelik mesleği, her yaşta bireye bakım vermesi ve verilen bakıma yönelik geri bildirim anında alınması nedeni ile hemşireliği kendilerine meslek olarak seçen kişilere doyum sağlayıcı pek çok özelliği bulunmaktadır (40). Ancak toplumu oluşturan bireylerin hemşirelik mesleğine yönelik olumsuz bakış açıları, düşük statülü bir meslek olarak algılanması, toplumda saygınlığının az olması nedeni ile bireylerin hemşirelik mesleğini tercih etmelerini olumsuz yönde etkilemektedir (40).

Toplumun gereksinimleri doğrultusunda hemşirelik mesleğinin gerçekleştirilmesi hemşirelik okullarının temel hedefleri arasında olmalıdır. Koç ve Sağlam'ın aktardığına göre; Türkiye Cumhuriyetinde hemşirelik mesleği statü olarak henüz istenilen düzeyde değildir (29). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde ise 2007'den itibaren lisans düzeyi eğitim verilmesi nedeni ile hemşirelik mesleğinin istenilen statüde olduğu düşünülmektedir. Hemşirelik mesleğinin istenilen statüye sahip olabilmesi için, mesleği yapacak ve yürütecek olan meslek üyelerinin mesleği rastlantı sonucu değil de isteyerek ve bilerek seçmeleri ve dört yıllık eğitim sürecinde aldıkları bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alandaki bilgi ve becerilerini çalışma alanında kullanmaları ile mümkün olmaktadır (31). Öğrencilerin hemşirelik mesleğinin, değerlerine, özelliklerine, çalışma ve ilgi alanlarına yönelik doğru ve yeterli bir şekilde bilgilendirilmesi, hemşireliği bilerek, isteyerek, severek seçmelerini ve motivasyonu yüksek, uyumu kolay kişilerin mesleğe yönelmelerini sağlayacaktır (2).

Literatürde hemşirelik öğrencilerinin meslek seçme nedenlerine yönelik araştırma sonuçları incelendiğinde; Andsoy ve arkadaşlarının (2012) Karabük

Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmanın sonucuna bakıldığında, öğrencilerin hemşirelik mesleğini, iş bulma kolaylığı ve ailelerin istekleri nedeni ile tercih ettikleri bulunmuştur (42). İnce ve Khorshid'in (2015) Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmanın sonucunda, çalışmaya katılan öğrencilerin %58.4'nün hemşirelik mesleğini ilk sırada tercih ettikleri ve mezuniyet sonrası boşta kalmama olasılığının yüksek olması nedeni ile mesleği tercih ettikleri bulunmuştur (27).

Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçmeleri ile ilgili çalışmaların sonucunda da görüldüğü gibi, meslekte boş kalmama olasılığı, ekonomik getirisinin iyi olması, aile isteği ve öğrencilerin mesleğe karşı ilgi duymaları meslek seçimini etkileyen faktörler olarak ele alınabilmektedir.

2.2 Hemşirelik

Hemşirelik eski tarihlerden beri var olan bireyin, ailenin ve toplumun sağlık bakım gereksinimlerini karşılayan, hasta bireye bakım vermek ve hastaya güvende olduğunu hissettirmek amacı ile ortaya çıkan bir meslektir (43). Hemşirelik bireye, aileye ve topluma sağlık ve hastalık durumunda hizmet götüren, doğumdan ölüme kadar insanı tüm boyutları ile ele alarak, sağlığın korunması ve geliştirilmesi ile ilgilenen bir meslektir (44).

2.2.1 Hemşireliğin Tanımı ve Hemşirenin Rollerini

Geçmişten günümüze kadar farklı kişiler ve kuruluşlar tarafından hemşireliğin birçok tanımı yapılmıştır. Modern hemşireliğin kurucusu olarak kabul edilen Florence Nightingale'e göre hemşirelik " hastayı iyileştirmek için hasta çevresini düzenleme ve iyileştirme eylemi"dir. Virginia Henderson'a göre ise hemşirelik " bireyin sağlığına ve bağımsızlığına kavuşma sürecindeki dinamik güç"tür (23, 45, 46). Uluslararası Hemşirelik Konseyi'nin (International Council of

Nursing, ICN) hemşirelik tanımı; “Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden ve hastalık halinde iyileştirme ve rehabilite etmeye katılan bir meslek grubu”dur.(45). Amerikan Hemşireler Birliği (American Nurses Union, ANA) ‘ne göre hemşirelik; “İnsanın var olan ya da risk olarak görülen sağlık sorunlarına olan yanıtlarını tanımlamak ve bunlar için bakım vermektir” şeklinde tanımlamaktadır.

Hemşirelik yardım sunan bir meslek olup bu hizmetleri ile insanların sağlık ve esenliğine katkıda bulunur. Hemşirelik hizmetleri, hastanın kendisi, ailesi veya toplumun başka bir üyesi tarafından karşılanamayan hizmetlerdir”(23). Türk Hemşireler Derneği’nin 1981 yılında yaptığı hemşirelik tanımında “ Hemşirelik, bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını ve esenliğini koruma, geliştirme ve hastalık halinde iyileştirme amacına yönelik hemşirelik hizmetlerinin planlanması, örgütlenmesi ve değerlendirilmesinden; bu hizmetleri yerine getirecek bireylerin eğitiminden sorumlu bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplini” olarak tanımlamıştır (47).

Hemşireliğin yukarıdaki tanımlarına bakıldığında temelinde yardım olan bir meslektir. Bu yardım yaşamı en iyi şekilde sağlıklı olarak sürdürebilmesi için birey, aile ve toplumun bilgi gereksinimini ve bağımsızlığını kazanana dek, kendi kendine karşılayamayacağı ihtiyaçlarının karşılanmasını kapsamaktadır. Bu bağlamda hemşireliğin amacı; sağlıklı/hasta bireyin bakım gereksinimlerini karşılamak ve bu gereksinimler doğrultusunda bağımsızlığını kazanana kadar yardım etmektir (45, 44).

Toplumun geleneksel bakış açısına göre hemşirelik; hekimin yardımcısı konumunda olan ve hekimin planladığı tedaviyi uygulayan bir meslek olarak algılanmaktadır. Günümüzde ise bu düşüncenin değişmesinde, hemşirelik eğitimi ve

uygulamalarındaki değişiklikler, bilim ve tıp alanında yaşanan teknolojik gelişmeler, insan ve hasta hakları konusundaki değişimler etkili olmuştur. Ayrıca toplumun özellikleri, sağlık bakım gereksinimleri ve sağlık politikaları değişmiş ve hemşirelik sağlık ekibinin önemli bir üyesi olarak hasta için çalışan ve kendine ait özel görev, yetki ve sorumlulukları olan, özel eğitim gerektiren profesyonel bir meslek haline gelmiştir (46, 43, 45). Geçmişten günümüze kadar hemşirelik eğitimi ve uygulamalarında ki köklü değişmeler hemşirenin bağımsız rollerinin doğuşunu sağlamıştır. Hemşirenin çağdaş rolleri, bakım verici rolü, eğitici rolü, karar verici rolü, yönetici rolü, savunucu rolü, rehabilite edici rolü, konfor sağlayıcı-rahatlatıcı rolü, iletişim ve eşgüdüm sağlayıcı rolü ve araştırmacı rolüdür.

Tablo 1: Hemşirenin çağdaş rolleri

Bakım Verici Rolü	Hemşirenin bakım verici rolü, her hastaya ve hastalığa özgün bakım planının hazırlanmasını ve hastanın sosyal, emosyonel ve fiziksel iyilik halinin yeniden kazandırılmasına yönelik gerekli önlemlerin alınmasını içerir (48)
Eğitici Rolü	Hemşireler tarafından hastaya sunulan eğitim, hastanın sağlığını geliştirmesi, korunması ve olumlu yönde artırılmasını sağlayacak ve hastanın sağlıklı yaşamını destekleyecek olan davranış değişikliklerinin kazandırılmasını sağlayan dinamik bir süreçtir (49)

Karar Verici Rolü	<p>Hemşire hasta bireye, hemşirelik hizmetlerini sunmadan önce yapacağı uygulamayı biçimlendiren kritik düşünme becerisini kullanmalıdır. Kritik düşünme sürecinde hemşire, birey ve ailenin sağlık bakım gereksinimlerini tek başına değil, birey ve aileyi bakım planına ve tedavi kararına dahil ederek ve üyesi olduğu ekibin görüşünü dikkate alarak eleştirel düşünme ve karar verme becerisini kullanarak belirlemelidir. Karar verici rolü hemşirenin bağımsız rolleri arasında yer almaktadır (43, 50).</p>
Savunucu Rolü	<p>Savunuculuk rolü, sağlık ekibi içerisinde önemli bir görevi olan hemşireye, hasta haklarını ele almayı ve bunlara yönelik çözüm aramasını, hastanın sağlık ekibi üyelerine kendi durumu ile ilgili sorular sormasını ve ekibinde hasta ile ilgilenmesini ve ona zaman ayırmasını öğretir.(50, 51).</p>
Yönetici Rolü	<p>Hemşirenin yönetici rolü öncelikle, hemşirenin bağımsız olarak gerçekleştirdiği bakımın yönetilmesini kapsamaktadır. Bununla birlikte hemşirenin yönetici rolü bireylerin gereksinimleri doğrultusunda verilen eğitim aktivitelerinin yönetimini, iletişim yönetimini, kliniğin işleyişinin yönetimini de kapsamaktadır (23, 46, 50).</p>
Rehabilite Edici Rolü	<p>Hemşire rehabilite edici rolünde, birey/hastanın var olan fonksiyonunu en üst düzeyde sürdürmesini, sağlığı ile ilgili gelişebilecek sorunları önlemesini ve kaliteli, rahat ve bağımsız bir şekilde hayatını sürmesini sağlamaktadır (52).</p>

İletişim ve Eşgüdüm Sağlayıcı Rolü	Hemşire sürekli olarak çevresi ile iletişim halindedir. Hemşireler sadece hastalar ile değil, hasta yakınları, meslektaşları ve diğer sağlık ekibi üyeleri ile iletişim halindedir. Bu da hemşirenin etkili iletişim becerilerini en iyi şekilde kullanmasını gerekli kılar (50, 44).
Araştırmacı Rolü	Hemşire bakım hizmetlerinin kalitesini artırmak ve kanıta dayalı uygulamaları gerçekleştirmek için sürekli yeni bilgileri araştırır ve bu yeni bilgiler ışığında bakım hizmetini sunar (50, 44).

2.2.2 Hemşirelik Mesleğinin Tarihsel Gelişimi

Hemşirelik mesleği varoluşundan itibaren insan doğasında meydana gelen değişiklikler nedeni ile değişime uğramış ve gelişmiştir. Toplumun gereksinimlerini karşılamak için doğan hemşirelik mesleği, geçmişten günümüze kadar bireyin, ailenin ve toplumun sağlık bakım gereksinimlerini karşılamış, sağlığı geliştirici ve koruyucu sağlık bakım hizmetlerini sunmuş, bunun yanında hastaya bakım veren ve hastaya güvende olduğunu hissettiren bir meslek olmuştur (23).

Geçmişte erkeklerin dışarda çalıştıkları ve kadının ise; ev içerisinde ev işleri ile uğraştığı, hasta bireye bakım verme rolünü üstlendiği görülmüştür. Bu nedenle hemşirelik tarihi, kadının bakım rolü ile başlamıştır (23). Bununla birlikte eski çağlarda hemşireliğin rahipler, tıp adamları, ebeler ve usta kadınlar tarafından yürütüldüğünü kanıtlayan kalıntılar da yer almaktadır (53). İlk çağlarda hasta bakımı ve tedavisi hekimler tarafından yürütülmüş ve o dönemlerde görevler belirgin olmadığı için hekimler hastanın ilaç tedavisini hazırlayıp, aynı anda hasta

gereksinimlerini karşılamışlardır. Tıpta ilerleme kat edildikçe hekimlere yardım edecek ve ilaçları hazırlayacak ve hastaya bakım sunacak başka mesleklere ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle bu görevleri yerine getirecek yeni meslekler doğmuştur (54).

Ortaçağ Avrupası'nda ise sağlık bakım hizmetleri ve tıp İsa Peygamberin felsefesinin egemenliği altına girmiştir ve birçok tarihçi hemşireliğin gelişiminin İsa peygamberin dönemine dayandığını ileri sürmüştür. Hekimlik ve hasta bakımı Hristiyanlık dininin etkisinde kalmış din kuralları çerçevesinde biçimlenmiştir (53). Bu dönemde zengin, soylu ailelerden gelen kadınlar rahibeliğe yönelmiş ve yoksul, bakıma ihtiyaç duyan ailelere sağlık ve sosyal yardım desteğinde bulunmuştur. Ortaçağda hekimlik ve hemşirelik birbirinden bağımsız olarak uygulanmaktaydı ve hekimlik tam anlamı ile gelişmediği için hemşireliği egemenliği altına alamamıştı (23, 53).

16. yüzyılın başlarında, Avrupa'da politik, ekonomik ve dinsel karmaşa yaşanmış, tıp manastırdan ayrılıp üniversiteye geçmiştir. O dönemde köylülerin kiliseye ve yöneticilere güveni kalmamış, bu durumdan hemşirelik de etkilenmiştir (55). Köylülerin ayaklanma nedeni olarak hemşireler görülmüş ve hemşirelerin yaptıkları işler büyü olarak nitelendirilip, dinsel gerekçelerle işkenceye maruz kalarak öldürülmüştür. Hemşirelik mesleği toplumsal konumunu yitirmiş ve hemşireler "alt tabaka" halktan sayılmıştır (54, 53, 23).

19. yüzyılın başlarında, savaşlar nedeniyle meydana gelen göçler, hastalık ve yaralanmaların artmasına neden olmuştur. Yine bu dönemde sanayileşmenin artması ile birlikte halk alt ve üst sınıf olarak ikiye bölünmüştür. Orta ve üst sınıfta bulunan halkta yoksulların gereksinimlerini karşılamaya yönelik duyarlılık oluşmuştur. Bu dönemde hastanelerin gelişmemiş olması, kötü çevre koşulları, bakıma muhtaç

hastalar ve savaş nedeni ile yaralıların fazla olması, küçük yaşlardan beri yoksullara yardım etme isteği olan eğitilmiş ve soylu bir ailenin kızı; Florence Nightingale'i harekete geçirmiş ve Florence Nightingale hemşireliğinin gelişmesini sağlamıştır (54, 53).

Kültürel bir zenginliğe sahip Florence Nightingale'in gittiği seyahatler, almış olduğu iyi eğitim, kadın haklarına olan duyarlılığı, tanrının kendisini insan için görev yapmaya çağırdığı konusundaki düşünceleri, gelecekteki görüşlerinin ortaya çıkmasına zemin oluşturmuştur (23). Kırım Savaşında çok sayıda yaralı askerin olması, fakat bu askerlere bakım vermek için gerekli kişilerin ve şartların olmaması nedeni ile Nightingale İngiliz askerlerine bakım vermek için Türkiye'ye çağırılmıştır (56).

Kolera, dizanteri nedeniyle meydana gelen salgınları kontrol altına almak için kötü çevre koşulları ile ilgili istatistiksel analizler yapmıştır. Kötü çevre koşullarını iyileştirerek birçok askerin hayatını kurtarmıştır (23).

Florence Nightingale, sağlığın kazanılması ve geliştirilmesi için çevre koşullarının değiştirilmesi gerektiğine inanmış ve insan, çevre ve sağlık üzerine yoğunlaşmıştır (23).

Florence Nightingale toplumdaki hemşirelik algısını yükseltmiş, hemşireliği bir eğitim sistemine dayandırılması gerektiğini düşünmüştür (44).

20. yüzyıla gelindiğinde dünya nüfusunun giderek artış göstermesi, tıp alanında 19. Yüzyıla göre daha fazla ilerlemenin yaşanması ve yeni meslek gruplarının ortaya çıkması ile birlikte hemşireliğin yerine getirdiği görev ve sorumlulukları parçalara ayrılmıştır. Bunun sonucunda hemşireler, esas görevleri olan bakımı yerine getirmeye başlamışlardır (44).

2.2.3 Hemşirelik Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

Örgün hemşirelik eğitiminin başlangıcı, modern hemşireliğin kurucusu olarak Florence Nightingale tarafından 19. Yüzyılda kurulan Florence Nightingale Hemşirelik Okulu'nun açılması ile olmuştur ve profesyonel hemşirelik eğitiminin temelleri ise Amerikan Birleşik Devletleri'nde atılmıştır (23).

Türkiye de hemşirelik eğitiminin başlangıcı 19. yüzyıla kadar dayanmaktadır. Besim Ömer paşa önderliğinde 1911 yılında 6 ay süreli eğitim veren “Gönüllü Hasta Bakıcılık Kursları” açılmıştır. Bu kursa katılan birçok kadın önemli savaşlarda askerlere bakım vermiştir (23). Daha sonra Amerikalılar tarafından 1920 yılında Türkiye de Amerikan Bristol Hastanesi kurulmuş ve hastanede hemşire ihtiyacını karşılayacak, 2 yıl 6 ay süreli hemşirelik eğitimi veren “ Hasta Bakıcı Dersanesi ” kurulmuştur (56). Türkiye de örgün hemşirelik eğitiminin temel başlangıcı Cumhuriyetin ilanı ile olmuştur. Türkiye de 1925 yılının Şubat ayında Kızılay Derneği'ne bağlı 2 yıl 3 ay süreli eğitim veren“ Kızılay Özel Hemşirelik Lisesi” kurulmuştur. Kızılay Özel Hemşirelik Lisesi hemşirelik alanında önemli bir yere sahiptir. Çünkü hemşirelik eğitime, araştırmalarına ve uygulamalarına öncülük etmiştir (57, 58). Bunu takiben Ankara da Milli Savunma Bakanı tarafından ilk askeri olan Askeri Hemşire Okulu açılmıştır (58). Bununla birlikte tarihsel süreç içerisinde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı, yataklı tedavi kurumlarının gereksinim duyduğu insan gücünü karşılayacak birçok ebe, hemşire ve sağlık memuru yetiştiren Sağlık Meslek Liseleri açılmıştır (23).

Türkiye de 1950 yıllarında lisans ve yüksek lisans eğitimlerini tamamlamak üzere 12 hemşire Amerikan Birleşik Devletleri'nde Colombiya Üniversitesi'ne gitmiş ve Türkiye'de hemşirelik eğitimin gelişimine önemli katkılarda bulunmuşlardır (57). Bunun üzerine hemşirelik eğitimi üniversite düzeyine

temellendirmek ve daha bilgili ve kapsamlı hasta bakımı vermek için Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim 1955 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu’nun açılması ile başlamıştır (58, 56). Bunu ardından Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulları 1961 yılında açılmıştır (59). Daha sonra ülkede Atatürk Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi Hemşirelik Yüksekokulları açılmıştır (57). GATA Hemşirelik Yüksekokulu’nun ardından Türkiye de 3 hemşirelik yüksekokulu daha açılmıştır. Bunlar Marmara Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Başkent Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokullarıdır (59). Bunun gibi daha birçok hemşirelik eğitimi veren yüksekokullar ülkenin hemen hemen her yerinde açılmaya başlamıştır. Lisans düzeyinde eğitimin ardından 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde Hemşirelikte Yüksek Lisans eğitimi, 1972 yılında ise doktora eğitimi başlamıştır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) hemşirelik eğitimi KKTC Sağlık Bakanlığı bünyesinde 1973-1990 yılları arasında ortaokul sonrasında 2 yıllık eğitim veren “Hasta Bakıcılık ve Ebelik Okulu” açılmıştır. Bu okulları takiben 1985-1989 yılları arasında ise 3 yıllık eğitim veren “Hasta Bakıcılık ve Ebelik Okulu” 1991 yılında ismi değiştirilerek “Hemşirelik ve Ebelik Okulu” olmuştur. Bunun ardından 1994 yılında da lise sonrasında eğitim süresi 2 yıl olan “Hemşirelik Meslek Yüksekokulu” ön lisans programı açılmıştır. Daha sonra 2007 yılına kadar Hemşirelik Meslek Yüksekokulu hemşirelik eğitimi vermeye devam etmiştir. K.K.T.C.’de ilk olarak 2007 yılında Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon kurulu tarafından sınav ile öğrenci alan ilk lisans düzeyinde hemşirelik eğitimi Yakın Doğu Üniversitesi’nde (YDÜ) başlamıştır. YDÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü 4 yıllık lisans ve yüksek lisans eğitimi vermeye başlamıştır (60).

Hemşirelik eğitimi tarihsel süreç içerisinde birçok değişime uğramış ve gelişmiştir. Tarihsel süreç içerisinde hemşirelik eğitimi ve uygulamalarını hastanelerde hekime bağlı olmaktan çıkıp üniversitelerde kendine özgü eğitim ve uygulamaların hemşireler tarafında yürütülmesi hemşireliğin bilimsel gelişimini ön plana çıkartmıştır (61). Hemşirelik eğitimi öğrenciye, üyesi olduğu toplumu ve dünyayı anlayarak hemşirelik alanına özgü bilgi, beceri ve tutumu kazandırmayı amaçlamaktadır (62). Hemşirelik eğitimi aslında, öğrencide sağlık profesyonelleri arasında önemli bir yeri olan hemşireliğe yönelik bir bilinç geliştirme sürecidir (62).

Hemşirelik eğitimi birbirini tamamlayan klinik ve teorik öğretimden oluşmaktadır (63, 64). Eğitim süreci içerisinde teorik öğretim, klinik eğitimi şekillendirir ve bilgiler birinden diğerine aktarılır. Böylece teori ve uygulama arasında bir köprü oluşmaktadır (65). Hemşirelik eğitimi öğrenciye bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanları kapsayan bilgi, beceri ve tutumları kazandırmayı amaçlar (66, 67).

Günümüzde hemşirelerin bireyi tüm boyutlarıyla ve çevresiyle etkileşen bütüncül bir felsefe ile ele alması gerekmektedir. Bu bütüncü felsefe ile ele alındığında hemşirelik eğitimi, öğrencide etik, sosyokültürel ve bireysel gelişimi sağlayan hemşirelik rol ve işlevlerini en iyi biçimde yerine getiren meslek üyeleri yetiştirmektedir (23). Bu özelliklere sahip meslek üyelerini yetiştirebilmek için hemşirelik eğitim programının iyi planlanması gerekmektedir.

Hemşirelerin Eğitim ve Öğretimine İlişkin Avrupa Sözleşmesi (1967)'ne göre; normal olarak 10 yıllık eğitime denk gelen kültürel ve entellektüel standartlara sahip olan adaylar hemşirelik okuluna kabul edilebilir. Bu nedenle bu genel eğitimi tamamladıklarını gösteren bir okul belgesine sahip olmaları ve eşdeğer standartlarda resmi bir giriş sınavını başarı ile tamamlamış olmaları gerekmektedir. Ayrıca

sözleşmeye göre hemşirelerin en az 4600 saatlik temel hemşirelik eğitimini almış olmaları gerekmektedir. Temel hemşirelik eğitiminde 4600 saatin, en az yarısı klinik eğitimi, üçte biri ise teorik eğitimi kapsamalıdır (68).

Tablo 2: Hemşirelik Eğitimde Olması Gereken Zorunlu Dersler (69);

	1. Teorik Eğitim	2)Klinik Eğitim
<i>Hemşirelik</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Meslek etiği • Hemşirelik ilkeleri • İç hastalıkları • Genel cerrahi • Pediatri • Kadın sağlığı • Ruh sağlığı • Geriatri 	<ul style="list-style-type: none"> • İç Hastalıkları • Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları • Kadın sağlığı • Ruh sağlığı • Geriatri • Evde Bakım Hemşireliği
<i>Temel Bilimler</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Anatomi ve fizyoloji • Genel patoloji • Bakteriyoloji, viroloji, parazitoloji • Biofizik ve biokimya • Hijyen • Koruyucu tıp • Sağlık eğitimi • Sosyoloji • Psikoloji • Yönetim ilkeleri • Öğretim ilkeleri • Sosyal mevzuat ve sağlık mevzuatı • Hemşireliğin yasal yönleri 	

Nitelikli bir hemşirelik eğitiminin verilmesi için ve hemşirelik eğitiminde farklılıkları önlemek amacı ile hemşirelik eğitimi veren okulların bu programları göz önünde bulundurarak ders programlarını düzenlemeleri büyük önem taşımaktadır. Türkiye'nin de katıldığı Sağlık Bakanlığı düzeyinde, ikinci Avrupa Hemşirelik ve

Ebelik Konferansı'nda yayınlanan Münih Deklerasyonu'nda; hemşirelik eğitiminin lisans ve yüksek lisans eğitimine temellendirilmesi, hemşirelik uygulamalarının kanıta ve bilgiye dayalı olabilmesi için araştırmalar ile desteklenmesi ve hemşireye ait rollerin genişletilmesi kararları alınmıştır (70).

2.3 Öğrenci Doyumu

2.3.1 Yükseköğretimde Hizmet Kalitesi ve Önemi

Küreselleşme denilen siyasi bakış açısı toplumları farklı bir yapıya sürüklemiştir. Bunun ardından sanayi toplumlarının hızlı bir şekilde bilgi toplumuna dönüşmesi ile, çalışma alanlarında, yönetime katılan, eleştirel düşünen, araştıran, yenilikçi vb. niteliklere sahip insan gücüne olan gereksinim artmış ve bu niteliklere sahip insanların yetiştirilmesinde rolü olan eğitimde “kalite” yi zorunlu hale getirmiştir (71, 72, 73). Eğitimde kaliteyi artırabilmek için yüksek öğretim kurumlarının “kaliteyi” varlığının nedeni olarak görmesi gerekmektedir (74). Eğitim hizmetlerinin alıcısı konumundaki öğrenciler, kaliteli eğitim hizmeti sunan yükseköğretim kurumlarını tercih etmektedir (75). Üniversitelerin müşterileri olan öğrencilerin, kaliteli hizmet beklentileri ne kadar çok karşılanırsa, bu yükseköğretim kurumlarını tercih etme düzeyleri o derece artmaktadır (76). Yükseköğretim kurumları, yüksek kalitede hizmet sunmaya ve rekabetçi bir hizmet ortamında sürdürülebilirliğini sağlamak için “müşteriler” olarak adlandırılan öğrencilerini tatmin etmeye çalışmaktadır. Çünkü üniversiteler öğrencilere kabul edilebilir bir kalitede hizmet sunduğu sürece başarılı olabilecektir. Üniversiteler aynı zamanda kalite güvence sistemlerini kurarak, ulusal ve uluslararası düzeyde “eğitim pazarı” ndan daha çok öğrenci çekebilmek için, rekabet edebilirlik düzeylerini artırmayı hedefleyerek kalite çalışmalarına hız vermektedirler (77). Bu aşamada toplam kalite yönetiminden söz etmek gerekmektedir. Toplam Kalite Yönetimi, kalite odaklı bir

temel kullanılarak geliştirilen bir yönetim felsefesidir. Bu felsefe, kuruluşlara müşteri memnuniyetini sağlayarak, başarı için bir yol sunmayı amaçlamaktadır (78). Toplam kalite yönetimi ve nitelikli eğitimin temel hedefi en yüksek düzeyde öğrenci (müşteri) memnuniyetini sağlamaktır. Toplam kalite yönetimi uygulaması öğrencilerin performansını artırmakla kalmayıp, aynı zamanda yaşadıkları ortamı anlamalarına ve değiştirmelerine, baş etme davranışlarını geliştirmelerine yardımcı olarak öğrencileri gelecekteki rollerine hazırlar (78).

2.3.2 Öğrenci Doyumunu Etkileyen Faktörler

Doyum, Türk Dil Kurumu'na göre; “elindekinden hoşnut olma durumu, doyma işi, yetinme, kanma, kanaat” ve “ bazı istekleri giderme, tatmin” şekilde tanımlanmaktadır (79). Güçlü bir eğitim ortamı oluşturulmasında, temel ölçütlerden biri olan doyum düzeyi sosyolojik ve psikolojik boyutlar arasında, bireysel ihtiyaçlar ile kurumsal beklentiler arasındaki uzlaşmadır (76).

Öğrenci doymu ise öğrencilerin gereksinimlerini karşılamak, yükseköğretim başarı ve etkinliğini değerlendirmek için kullanılan önemli bir ölçüm aracıdır (80). Öğrenci beklentileri hangi düzeyde karşılanırsa başarıları ve doyum düzeyleri o derece etkilenir. Beklentilerin yetersiz karşılanması öğrenci şikayetlerini ve doyumsuzluğunu artırır (81). Şikayetler ne derece azalırsa doyum düzeyi de o kadar artmakta ve şikayetler ne derece artarsa doyum düzeyi de o derece azalmaktadır (82).

Yükseköğretim kurumlarında lisans eğitimi alan öğrencilere, üniversite tarafından sağlanan olanaklar yeterli olduğunda öğrenci doymu artar ve dolayısıyla bölüme düzenli devam etme ve mezuniyet oranları daha da artış göstermektedir (75). Öğrencilerin okul doymu yalnızca fiziki sağlıklarını değil, aynı zamanda akıl ve ruh sağlıklarını da önemli ölçüde etkilemektedir. Okul yaşamında mutsuz ve doyumsuz olan öğrencinin okul dışı yaşamı bundan etkilenmektedir. Bu durum öğrencilerde

gerginlik, çeşitli psikolojik ve psikosomatik rahatsızlıklara neden olmaktadır (83). Diğer yandan okul yaşamındaki doyumсуuzluk öğrencide başarı eksikliğine, davranış ve tutum sorunlarına, ders çalışma konusunda motivasyon düşüklüğüne neden olmakta ve bunun yanı sıra okul doyumunu öğrencilerin, okula olan sadakatini, motivasyonunu ve eğitimin önemini kavramasını sağlamaktadır (82). Öğrencinin öğrenim gördüğü kuruma yönelik ilgi ve memnuniyeti, eğitimini ve başarısını önemli ölçüde etkilemektedir (84).

Yükseköğretim öğrencilere yönelik temel hedefi; öğrencilerin talep ettikleri kaliteli bir eğitim-öğretim ortamının oluşturulması yoluyla, özgüven sahibi, sosyal, kabiliyetlerini ve hobilerini ön plana çıkaran çağdaş insanlar yetiştirmektir. Bu yolla da öğrencilerin üniversiteye yönelik doyum düzeylerinin artırılması amaçlanmaktadır (85).

Ülkemizde yükseköğretim eğitim-öğretim olanakları, misyon ve vizyonları, yönetilme şekilleri, iletişim, bilişim, ulaşım ve araştırma geliştirme olanakları, bilgi toplama, işleme ve üretme imkan ve kapasiteleri gibi birçok olanaklar açısından birbirleriyle değişiklik göstermektedir. Bununla birlikte her üniversite kendi arasında farklılıklara sahip olduğu gibi, aynı üniversitenin öğrencilerinin beklentileri de birbirinden farklılık göstermektedir. Bu nedenle her üniversitenin öğrenci beklentilerindeki farklılıkları göz önüne alarak kurumla ilgili yeni düzenlemelere gitmesi ve bunları uygulamaya geçirmesi, kendi işlevlerini iyi ve gerçekçi yönde yerine getirebilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır (86).

Öğrencilerin doyum düzeyleri ile ilgili yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında; Kaynar ve arkadaşları (2006), Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmasının sonucunda, 1. sınıf öğrencilerinin eğitim ve öğretimin niteliğinden, üniversitenin

öğrencilerle ve diğer kurumlarla işbirliği, yönetim tarzı, öğretim elemanları, öğrencilere sunulan rehberlik ve danışmanlık hizmetleri, sosyal olanaklar, sağlık hizmetleri, fiziksel yapı, öğrenci bilgilendirme ve öğrencinin kararlara katılım konularında, 3. Sınıf öğrencilerinin ise ölçme ve değerlendirme konularında doyum düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır (76).

Şahin ve arkadaşlarının (2011) 13 kamu üniversitesinin birinci ve son sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada, birinci sınıf öğrencilerinin dördüncü sınıf öğrencilerine göre okudukları bölümden memnun oldukları, bunu nedeni ise son sınıf öğrencilerinin dördüncü sınıfa gelinceye kadar beklentilerinin yeterince karşılanmaması, birinci sınıf öğrencilerinin ise henüz böyle bir hayal kırıklığı ile karşılaşmamaları ve beklentilerinin karşılanacağı umudu taşıdıkları nedeniyle olduğu ifade edilmiştir (82).

Öğrenci doyumunu etkileyen faktörler; Kurumsal Etkenler, Sosyal Etkenler, Beklentiler ve Kişisel Etkenler başlıkları altında toplanabilir (83). Bu faktörler üniversitede eğitim hizmeti alan öğrencilerin doyumlarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Kurumsal Etkenler: Üniversite yönetim ve uygulamalarını içeren kurumsal etkenler öğrenci doyumunu etkileyen unsurlardan biridir. Üniversitenin kurumsal etkenleri içerisinde öğrenci doyumunu etkileyen önemli olgulardan biri kurumda görev alan öğretim elemanlarının davranış biçimleridir (83). Öğretim elemanları ve öğrenciler arasında paylaşılan sınıf-içi ve sınıf-dışı etkinlikler öğrenci üzerinde önemli bir etki yaratmaktadır. Sınıf dışında öğrenci ile olumlu ilişkiler kurabilen öğretim elemanları, öğrencilerin, kişisel, sosyal, entellektüel gelişimlerine, okul başarılarına, kendilerine ilişkin algılarına, benlik saygılarına ve kendilerini değerli hissetmelerine pozitif yönde etki etmektedir (77). Ayrıca öğrencilerin öğretim

elemanları ile birebir kuracakları iletişimde doyum düzeylerini etkileyebilmektedir (81). Kurumsal etkenler içerisinde öğrenci doyumunu, eğitimin kalitesi, ders programı, derslerde kullanılan kaynaklar ve materyaller de etkilemektedir (83)

Sosyal Etkenler: Öğrencilerin kampüs yaşamı olarak da bilinen, üniversite tarafından sunulan sosyal, kültürel ve sportif olanaklar doyumunu etkilemektedir (83). Bu nedenle öğrencilerin yemek, ulaşım, barınma, güvenlik gibi karşılanması zorunlu ihtiyaçlarını yanında sosyalleşmelerini sağlayacak spor, sanat ve kültürel faaliyetleri gibi ihtiyaçları da göz önüne alınarak karşılanmalıdır (87).

Beklentiler: Öğrenci doyumunu etkileyen faktörlerden biri, öğrencinin eğitim gördüğü üniversiteden beklentileridir. Üniversiteler tarafından öğrencilerin, öğrenmelerini destekleyecek öğrenme şartlarının oluşturulması, ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanması ile öğrenci memnuniyet düzeyleri artırılmaktadır (76). Beklentiler, öğrenciye ihtiyaçlarını nasıl karşılayacağı ve hedeflerine nasıl ulaşması gerektiği konusunda önemli bir rehberdir. Bunun yanında öğrenci beklentileri ile var olan duruma ilişkin algı arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Öğrencinin var olan durum ile ilgili algıları, beklentilerini karşılayamayacak kadar düşük ise ciddi şekilde doyumsuzluk yaşamasına neden olmakta ve bu durum öğrencide motivasyon düşüklüğüne yol açmaktadır (82)

Kişisel etkenler: Kişisel etkenler öğrencinin demografik bilgilerini, yaş, cinsiyet, aile ve arkadaş çevresi gibi birçok faktörü içermektedir (88). Ayrıca öğrencinin derslere katılımı ve başarı düzeyi kişisel etkenlerle yakından ilişkilidir (83). Öğrencilerin üniversite yaşamında mesleki, sosyal ve demokratik ihtiyaçlarının yanında, bireysel ve duygusal ihtiyaçları da doyum düzeylerini etkilemektedir. Bu nedenle bu boyutların göz önüne alınarak öğrenme ve öğretme ortamları hazırlanmalıdır (75).

2.3.3 Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenci Doyumu Arasındaki İlişki

Toplumun beklentileri doğrultusunda hemşirelik mesleğinin ve eğitimin geliştirilmesi hemşirelik okullarının önemli hedefleri arasındadır (7). Hemşirelik öğrencilerinin meslek yaşamlarından doyum almaları ve o alanda başarılı olabilmeleri için lisan eğitimi döneminde hemşirelik mesleğinin sevdirmesi ve kabullendirilmesi önemlidir (7). Öğrencilerin öğrenim gördükleri programdan mutlu olmaları ve doyum almaları için mesleği isteyerek, severek ve bilinçli olarak tercih etmeleri önemli yer tutmaktadır. Birey meslek seçimine karar verdiği bu aşamada ise başarı ile kendisini kanıtlamaya çalışır. Kişiler kendi ilgi, istek ve yeteneklerine uygun olduğunu düşündüğü meslek alanında başarılı, verimli ve mutlu olur (4). Bu ise bireyin hem öğrenim doyumunu hem de iş doyumunu önemli ölçüde etkiler. Meslek seçimi, kişinin birçok meslek arasından kendi kişiliğine ve özelliklerine en uygun olduğunu düşündüğü ve doyum alacağına inandığı işe yönelmesidir (5).

Günümüzde üniversitelere girememe olasılığının yüksek olması nedeni ile öğrenciler yanlış tercihler yapabilmektedir. Yapılan yanlış tercihlerin çoğu bilinçsizce yapılan tercihlerdir. Öğrenciler özellikle açıkta kalmamak için bazen ilgi ve yeteneklerine hitap etmeyen programları seçmektedir (89). Bunlara ek olarak öğrencilerin meslek seçim nedenleri arasında ailenin gelir durumu, baba ve anne mesleği, eğitim durumu, mesleğin ilgi ve yeteneklerine uygun olması, çevresel faktörler, öğrencinin akran çevresi, mesleğin getirdiği maddi kazanç da meslek seçimini etkilemektedir (4).

Bireyin seçtiği meslek, ilgi ve yeteneklerine hitap ediyorsa ve bu alanda mutlu olacağına inanıyorsa mesleki açıdan doyum alması kolaylaşır, mesleki alandan duyulan haz ise yaşamla ilgili genel doyuma yansır (2). Başka bir deyişle bireyin hayattan doyum alması kendi özelliklerine uygun doyum sağlayacağı mesleği

seçmesi ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle kişinin ilgi duymadığı bir mesleği sadece boşta kalmama, iş bulma, para kazanma ya da başkasının beklentisini karşılama amacı ile tercih etmesi mesleki yaşamında ki, sosyal hayatında ki başarısını olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenle bireylerin yaşam boyu mutlu olması ve doyum olarak hayatını sürdürebilmesi için kendisine meslek olarak seçtiği alanı iyi bilmesi, isteyerek tercih etmesi gerekmektedir.

Bölüm 3

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Tipi

Bu araştırma; Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde (SHYO) öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla tanımlayıcı, ilişki arayıcı araştırma tipine uygun olarak planlanmıştır.

3.2 Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde DAÜ Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile 7 Aralık ve 13 Aralık 2016 tarihlerinde yapılmıştır.

3.3 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde öğrenim gören DAÜ Sağlık Hizmetleri Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin tam olarak meslek derslerini almadıkları için doyum düzeylerinin belirlenememesi nedeniyle hemşirelik bölümünde öğrenim gören 79'u üçüncü sınıf ve 68'i ise dördüncü sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 147 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeyip, evren üzerinden çalışılarak, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden ve veri toplama süreci içerisinde temel meslek dersine katılan 132 öğrenci araştırmaya dahil edilmiştir.

Üçüncü sınıf öğrencilerinden 5 öğrenci, dördüncü sınıf öğrencilerinden ise 4 öğrenci verilerin toplandığı gün sınıfta olmamaları nedeniyle araştırmaya katılamamıştır. Yine 2 öğrenci araştırmaya katılmayı kabul etmemiştir ve 4 öğrencinin ise veri toplama formunun boş olması nedeniyle araştırmaya dahil edilememiştir.

Araştırma Değişkenleri

Bağımlı Değişken: HMSÖ ve ÖDÖ-KF puan ortalamaları.

Bağımsız Değişken: Öğrencilere ait tanıtıcı özellikler (yaş, cinsiyet, medeni durum, mesleği sevme durumu, mesleği tercih etme nedeni, anne- baba eğitim durumu vb.) ise araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmaktadır.

3.4 Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler “Öğrencilere Ait Tanıtıcı Özellikler Soru Formu”, “Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği” ve “Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa-Formu” kullanılarak toplanmıştır.

3.4.1 Öğrencilere Ait Tanıtıcı Özellikler Soru Formu

“Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Soru Formu”; araştırmacı tarafından ilgili literatürden yararlanılarak hazırlanmış 22 sorudan oluşan bir formdur (Özdelikara ve ark., 2016; Andsoy ve ark., 2012; Egelioglu ve ark., 2011). Bu form öğrencilerin, yaş, cinsiyet, medeni durum, aile tipi, gelir durumu, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu ve öğrencilerin akademik ortalamalarını vb. inceleyen sorulardan oluşmaktadır. Öğrencilere ait tanıtıcı özellikler soru formunda açık uçlu (1, 5, 15) ve kapalı uçlu (2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22) sorular yer almaktadır.

3.4.2 Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği

“Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği”; Zysberg ve Berry (2005) tarafından hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenlerini belirlemek amacı ile

geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Önler ve Saraçoğlu (2010) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek likert tipte olup, 17 sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin Mesleki Uygunluk (1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 14, 15, 16, 17) ve Yaşamsal nedenler (6, 8, 10, 11, 12, 13) olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Toplam ölçek ve alt ölçek puanları katılımcıların ölçeğe verdikleri puanların toplamının ölçekteki soru sayısına bölünmesi ile elde edilmektedir. Likert tipinde yanıtlanan ölçek 0 ile 100 puan arasında derecelendirilmiştir. Tüm ölçek için Cronbach Alfa değeri 0.79 'dur (91). Yapılan çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0.78 olarak bulunmuştur..

3.4.3 Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa-Formu

Öğrenci Doyum Ölçeği – Kısa formu Baykal ve arkadaşları (2011) tarafından, “Öğrenci Memnuniyet Ölçeğinin”in kısaltılıp revize edilmiş halidir (71). Ölçek 5’li likert tipte olup 53 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte bulunan 53 maddenin değerlendirilmesinde ; ‘‘ 5 – Kesinlikle katılıyorum, 4- Katılıyorum, 3-Karasızım, 2- Katılmıyorum, 1-Kesinlikle katılmıyorum ‘‘ olmak üzere 5 likert tipi kullanılmaktadır. Ölçek öğretim elemanları, okul yönetimi, kararlara katılım, bilimsel, sosyal ve teknik olanaklar, eğitim-öğretim niteliği olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanlar değerlendirilirken her bir alt boyuttan alınan toplam puan, alt boyuttaki madde sayısına bölünerek aritmetik ortalaması alınmaktadır. Buna göre her bir alt boyutta alt boyut puan ortalaması ve ölçek toplam puanı 1 ve 5 arasında değişmektedir. Ölçek bütününde ve alt boyutlarda ortalama puan 1’e yaklaştıkça doyumun azaldığı ve 5’e yaklaştıkça yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Tüm ölçek için Cronbach Alfa değeri 0.97 ‘dir (71). Yapılan çalışmada tüm ölçeğin Cronbach Alpha değeri 0.97 olarak bulunmuştur.

3.5 Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri, belirlenen örneklemin tamamına ulaşabilmek için, hemşirelik bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencilerin en çok katılımlarının olduğu temel meslek derslerinde toplanmıştır. Araştırmacı verilerin toplanmasından önce 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin temel meslek derslerini belirleyerek, ilgili dersin öğretim elemanından derse başlamadan önce veri toplamak için izin almıştır. Veriler 7 Aralık tarihinde 3. sınıf ve 13 Aralık tarihinde ise 4. sınıf öğrencilerinden sınıf ortamında toplanmıştır. Anket formları dağıtılmadan önce araştırmanın amacı, anketin uygulanma süresi ve anket formu hakkında öğrencilere bilgi verilmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere “Gönüllü Bilgilendirilmiş Olur Formu” dağıtılarak, öğrencilerden yazılı onam alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere veri toplama formları dağıtılmıştır ve 20 dakika sonrasında veri toplama formları toplanmıştır.

3.6 Verilerin İstatistiksel Analizi

Çalışma sonucunda elde edilen verilerin girilmesi ve değerlendirilmesi istatistik uzmanı danışmanlığında SPSS (20.0) programı ile yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılım özelliği sergileyip sergilemediğini test etmek için yapılan normalite testi (One-Sample Kolomogorov-Smirnov Testi) sonucunda verilerin dağılımının normal dağılım özelliği sergilemediği görülmüştür. Bu sonuca göre verilen analizinde non-parametrik teknikler kullanılmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında “Man Whitney U Tekniği” tekniği, üçten fazla grupların karşılaştırılmasında ise “Kruskal-Wallis H Testi” tekniği kullanılmıştır. “Kruskal Wallis H Testi” sonuçları anlamlı çıktığında ise hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar vardır sorusunun test etmek içinde “Mann Whitney U Testi” tekniği kullanılmıştır. Bunun yanında Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği genel ve

alt boyut puanları ile Öğrenci Doyum Ölçeği genel puan ortalamalarının karşılaştırılmasında “Sperman’s rho Korelasyon Katsayısı Tekniği” kullanılmıştır. Aynı şekilde Öğrenci Doyum Ölçeği ve alt boyutları genel puan ortalamaları ile Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılmasında da “Sperman’s rho Korelasyon Katsayısı Tekniği” kullanılmıştır.

3.7 Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Hizmetleri yüksekokulu Hemşirelik Bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle sonuçlar yalnızca 3. ve 4. sınıf öğrencilerine genellenebilir.

3.8 Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yapılabilmesi için, Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığı’ndan “Kurum İzni” (Ek 2), Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan “Etik Kurul İzni” (Ek 1) ve araştırmaya katılacak olan öğrencilerden gönüllülük esas alınarak “Gönüllü Bilgilendirilmiş Olur formu” (Ek 3) ile yazılı onamları alınmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılacak olan “Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu’nun (Ek 7) ve öğrencilerin meslek seçim nedenlerini belirlemek amacı ile kullanılacak olan “Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği” (Ek 8) için e-mail yolu ile izin alınmıştır.

Şekil 1: Araştırma Takvimi

Şekil 1: Araştırma Takvimi

Bölüm 4

BULGULAR

Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkini incelenmesi amacı ile yapılan çalışmada bulgular 6 başlık altında ele alındı.

- Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler
- Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerine Ait Bazı Tanıtıcı Özellikler
- Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği (HMSÖ) ve Alt Boyutlarına Ait Genel Puan Ortalamaları
- Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu (ÖDÖ-KF) ve Alt Boyutlarına Ait Genel Puan Ortalamaları
- Hemşirelik Öğrencilerine Ait Bazı Özellikler İle HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması
- Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması
- Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması
- Hemşirelik Öğrencilerinin HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

4.1 Hemşirelik Öğrencilerinin Tanıtıcı Özellikleri

Tablo 3: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler
(n= 132)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
Yaş		
19-20 Yaş Arası	27	20,5
21-22 Yaş Arası	66	50.0
23 Yaş Ve Üstü	39	29.5
Cinsiyet		
Kadın	93	70.5
Erkek	39	29.5
Medeni Durum		
Evli	6	4.5
Bekâr	126	95.5
Ailede Kaçınıcı Çocuk Olma Durumu		
Birinci Çocuk	56	42.4
İkinci Çocuk	45	34.1
Üçüncü Ve Üstü Çocuk	31	23.5
Sınıf Düzeyi		
3. Sınıf	69	52.3
4. Sınıf	63	47.7
Mezun Olunan Lise		
Düz Lise	71	53.8
Anadolu Lisesi	23	17.4
Meslek Lisesi	24	18.2
Diğer	14	10.6
Bölümü Kazandığı Sınav Türü		
DAÜ Giriş Sınavı	67	50.8
LYS	54	41
DGS	11	8.2
Genel Akademik Ortalama		
1,00 - 1,99 Arası	15	11.4
2,00 - 2,99 Arası	100	75.7
3,00 - 4,00 Arası	17	12.9
Akademik Başarıyı Algılama		
Düşük	15	11.4
Orta	108	81.8
Yüksek	9	6.8
Bölümü İsteyerek Seçme Durumu		
Evet	114	86.4
Hayır	18	13.6
Bölümden Memnun Olma Durumu		
Evet	105	79.5
Hayır	27	20.5
Toplam	132	100.0

Tablo 3 (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler (n= 132)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
Mesleği Sevme Durumu		
Evet	118	89.4
Hayır	14	10,6
Bölümü Tercih Etme Sırası		
1-5 Arası	121	91.7
6 Ve Üzeri	11	8.3
Mesleği Tercih Etme Nedeni		
Sevdiğim İçin	39	29.5
İş Garantisi	37	28.0
İnsanlara Yardım Etmek	27	20.5
Sevdiğim İçin Ve İş Garantisi,	16	12.1
Aile İsteği	13	9.9
Okula Girmeden Önceki Hemşirelik Görüşü		
Olumlu	87	65.9
Kısmen Olumlu	39	29.5
Olumsuz	6	4.6
Toplam	132	100.0

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular tablo 3'te yer almaktadır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin %50'si 21-22 yaş arası, %70.5'i kadın ve %95.5'i bekadır. Öğrencilerin %42.4'ü ailesinin birinci çocuğu, %52.3'ü birinci sınıf ve %53.8'i düz lise mezunudur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %50.8'i bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanmış, %75.8'inin genel akademik ortalaması 2.00-2.99 arasında olup %81.8'i akademik başarısını orta düzeyde algılamaktadır. Öğrencilerin %86.4'ü bölümü isteyerek seçip, %79.5'i bölümden memnun olduğunu ifade etmiştir.

Yine Tablo 3'ün devamında görüldüğü gibi hemşirelik öğrencilerinin %89.4'ünün mesleği sevdiği ve %91.7'si bölümü 1-5 tercih arasında seçtiği, %29.5'inin mesleği sevdiği için tercih ettiği, %51.5'nin ailesinde sağlık çalışanı olmadığı ve %65.9'nun okula girmeden önceki hemşirelik ile ilgili olumlu görüşe sahip olduğu bulunmuştur.

4.2 Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerine Ait Bazı Tanıtıcı Özellikler

Tablo 4: Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerine Ait Bazı Tanıtıcı Özellikler (n= 132)

Tanıtıcı Özellikler	Sayı	%
Aile Tipi		
Çekirdek Aile	101	76.5
Geniş Aile	31	23.5
Annenin Eğitim Durumu		
Okur-Yazar	15	11.4
İlköğretim Mezunu	60	45.5
Ortaöğretim Mezunu	44	33.3
Üniversite Ve Üzeri Mezunu	13	9.8
Babanın Eğitim Durumu		
Okur-Yazar	11	8.3
İlköğretim Mezunu	57	43.2
Ortaöğretim Mezunu	43	32.6
Üniversite Ve Üzeri Mezunu	21	15.9
Anne Çalışma Durumu		
Çalışıyor	47	35.6
Çalışmıyor	85	64.4
Baba Çalışma Durumu		
Çalışıyor	102	77.3
Çalışmıyor	30	22.7
Gelir Durumu		
Gelir Gidere Denk	77	58.3
Gelir Giderden Az	35	26.5
Gelir Giderden Fazla	20	15.2
Ailede Sağlık Çalışanının Olma Durumu		
Evet	64	48.5
Hayır	68	51.5
Toplam	132	100

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ailelerine ilişkin bazı özellikler tablo 4'te verilmiştir. Öğrencilerin %76.5'i çekirdek aile yapısına sahip olup, %45.5'nin annesi , %43.2'sinin ise babası ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin %64.4'nün annesinin, %22.7'ünün babasının çalışmadıkları ve %58.3'ünün geliri giderine denk olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %51.5 'inin ailesinde sağlık çalışanı bulunmamaktadır.

4.3 Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği (HMSÖ) ve Alt Boyutlarına Ait Genel Puan Ortalamaları

Tablo 5: HMSÖ ve Alt Boyutlarına Ait Genel Puan Ortalamaları

Ölçek			Toplam Puan	Ort ± SS	Min Puan	Max Puan
Hemşirelik Meslek Seçim Ölçeği Ortalaması	Meslek Genel Puan	Seçim Puan	919.65	6.96±1.6	2.94	11.00
Mesleki Boyutu	Uygunluk	Alt	1037.73	7.86±1.66	3.82	11.00
Yaşamsal Boyutu	Nedenler	Alt	703.16	5.32±1.66	1.17	11.00

Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği ve alt boyutlarına ait genel puan ortalamaları tablo 5'te yer almaktadır. Yapılan çalışmada HMSÖ genel puan ortalaması 6,96±1.6 (Min: 2.94, Max:11.00), Mesleki uygunluk alt boyutu toplam puan ortalaması 7.86±1.66 (Min: 3.82, Max: 11.00) ve Yaşamsal nedenler alt boyutuna ait toplam puan ortalaması 5.32±1.66 (Min: 1.17, Max: 11.00) olarak bulunmuştur.

4.4. Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu (ÖDÖ-KF) ve Alt Boyutlarına Ait Genel Puan Ortalamaları

Tablo 6: ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarına Ait Genel Puan Ortalamaları

Ölçek	Toplam Puan	Ort ± SS	Min Puan	Max Puan
Öğrenci Doyum Ölçeği Genel Puan Ortalamaları	437.29	3.31±.783	1.08	5.00
Öğretim Elemanları Alt Boyutu	455.54	3.45±.912	1.00	5.00
Okul Yönetimi Alt Boyutu	427.65	3.23±.892	1.00	5.00
Kararlara Katılım Alt Boyutu	412.88	3.12±.854	1.00	5.00
Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar Alt Boyutu	417.40	3.16±.863	1.00	5.00
Eğitim Öğretimin Niteliği Alt Boyutu	458.70	3.47±.834	1.00	5.00

ÖDÖ-KF ve alt boyutlarına ait genel puan ortalamaları tablo 6'da yer almaktadır. Yapılan çalışmada ÖDÖ-KF genel puan ortalaması 3.31± .783 (Min: 1.08, Max: 5.00) olarak bulunmuştur. ÖDÖ-KF öğretim elemanları alt boyutu toplam puan ortalaması 3.45±.912 (Min: 1, Max 5), okul yönetimi alt boyutu genel puan ortalaması 3.23±.892 (Min: 1, Max 5), kararlara katılım alt boyutu genel puan ortalaması 3.12±.854 (Min: 1, Max 5), bilimsel, sosyal ve teknik Olanaklar alt boyutu genel puan ortalaması 3.16±.863 (Min: 1, Max 5) ve eğitim öğretimin niteliği alt boyutu genel puan ortalaması 3.47±.834 (Min: 1, Max 5) olarak bulunmuştur.

4.5 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle ÖDÖ-KF ve HMSÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tablo 7: Hemşirelik Öğrencilerin Bazı Özellikleri İle ÖDÖ-KF ve HMSÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=132)

Özellikler	N	ÖDÖ-KF Puanı	Toplam HMSÖ Toplam Puanı
Yaş			
19-20 Yaş Arası	27	67.81	55.09
21-22 Yaş Arası	66	62.92	66.8
23 Yaş Ve Üstü	39	71.65	73.88
İstatistiksel analiz		$X^2: 1.32, Sd: 2, p: .517$	$X^2: 3.86, Sd: 2, p: .145$
Cinsiyet			
Kadın	93	63.03	69.11
Erkek	39	74.78	60.28
İstatistiksel analiz		U: 1490.5, p: .107	U:1571.0, p: .226
Sınıf Düzeyi			
3. Sınıf	69	71.47	66.10
4. Sınıf	63	61.06	66.94
İstatistiksel analiz		U: 1830.5, p: .118	U: 2146.0, p: .900
Mezun Olunan Lise			
Düz Lise	71	63.80	69.15
Anadolu Lisesi	23	66.52	52.98
Meslek Lisesi	24	75.17	69.96
Diğer	14	65.32	69.32
İstatistiksel analiz		$X^2: 1.60, Sd: 3, p: .659$	$X^2: 3.49, Sd: 3, p: .322$
Bölümü Kazandığı Sınav Türü			
DAÜ Giriş Sınavı	67	76.49	72.63
LYS	54	56.71	55.46
DGS	11	53.68	83.36
İstatistiksel analiz		$X^2: 9.34, Sd: 2, p: .009$	$X^2: 8.35, Sd: 2, p: .015$
Genel Akademik Ortalama			
1,00 - 1,99 Arası	15	78.97	67.03
2,00 - 2,99 Arası	100	65.25	66.54
3,00 - 4,00 Arası	17	62.88	65.82
İstatistiksel analiz		$X^2: 1.85, Sd:2, p: .396$	$X^2: .008, Sd: 2, p: .996$
Bölümü İsteyerek Seçme Durumu			
Evet	114	68.91	68.56
Hayır	18	51.22	53.47
İstatistiksel analiz		U= 751.0, p= .068	U= 791.5, p= .120
Bölümden Memnun Olma Durumu			
Evet	105	71.78	69.54
Hayır	27	45.96	54.69
İstatistiksel analiz		U= 863.0, p= .002	U= 1098.5, p= .072

Tablo 7 (Devam): Hemşirelik Öğrencilerinin bazı özelliklerine göre ÖDÖ-KF ve HMSÖ Toplam Puanlarının Karşılaştırılması (n: 132)

Özellikler	N	ÖDÖ-KF Puanı	Toplam	HMSÖ Toplam Puanı
Mesleği Sevme Durumu				
Evet	118	67.92		69.71
Hayır	14	54.50		39.43
İstatistiksel analiz		U: 658.0, p: .214		U: 447.0, p: .005
Mesleği Tercih Etme Nedeni				
Sevdiğim İçin	39	68.35		75.16
İş Garantisi	37	61.22		55.01
Aile İsteği	13	63.35		49.04
İnsanlara Yardım Etmek	27	68.59		64.50
Sevdiğim İçin Ve İş Garantisi,	16	73.25		88.53
İstatistiksel analiz		X ² : 1.46, Sd: 4, p: .833		X ² : 13.62, Sd: 4, p: .009
Okula Girmeden Önceki Hemşirelik Görüşü				
Olumlu	87	71.83		71.44
Kısmen Olumlu	39	58.21		59.94
Olumsuz	6	43.17		37.50
İstatistiksel analiz		X ² : 5.75, Sd: 2, p: .056		X ² : 6.05, Sd: 2, p: .048

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin bazı özelliklerinin, HMSÖ ve ÖDÖ-KF ile karşılaştırmalarına ilişkin bulgular tablo 7’de yer almaktadır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları ile “yaş” (X²: 1.32) (p: .517), “cinsiyet” (U: 1490.5) (p: .107), “sınıf düzeyi” (U: 1830.5) (p: .118), ve “mezun olunan lise” (X²: 1.60) (p: .659) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları ile öğrencilerin bölümü kazandığı sınav türü değişkeni arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (X²: 9.34, Sd: 2) (p: .009). Yapılan ileri analizler sonucunda bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları daha yüksektir (U: 1264.0) (p: .004).

Yine Tablo 7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları ile öğrencilerin “genel akademik ortalamaları” (X^2 : 1.85) (p: .396), “bölümü isteyerek seçme durumu” (U: 751.0) (p: .068), “mesleği sevme durumu” (U: 447.0) (p: .005) , “ mesleği tercih etme nedenleri” (X^2 : 1.46) (p: .833) ve “okula girmeden önceki hemşirelik görüşü” (X^2 : 5.75) (p: .056) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları ile bölümden memnuniyet durumu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (U: 863.0) (p: .002,.05). Bölümden memnun olan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları, bölümden memnun olmayan öğrencilerin ÖDÖ-KF puan ortalamalarından daha yüksektir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları ile “yaş” (X^2 : 3.86) (p:.145), “cinsiyet” (U: 1571.0, p: .226), “sınıf düzeyi” (U: 2146.0) (p: .900), “mezun olunan lise” (X^2 : 3.49) (p: .322), “genel akademik ortalama” (X^2 : .008) (p: .996), “bölümü isteyerek seçme durumu” (U: 791.5) (p: .120), bölümden memnun olma durumu (U: 1098.5) (p: .072) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları ile bölümü kazandığı sınav türü değişkenleri arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (X^2 : 8.35) (p: .015, .05). Bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları, LYS ile kazanan öğrencilerinin puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Bölümü DGS ile kazanan öğrencilerin HMSÖ puan ortalamaları ise DAÜ giriş sınavı ile kazanan öğrencilerin puan ortalamalarına göre daha yüksek bulunmuştur (U: 176.5) (p: .013).

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları ile mesleği sevme durumu değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (U: 447.0) (p: .005). Mesleği seven öğrencilerin HMSÖ puan ortalamaları, mesleği sevmeyen öğrencilerin HMSÖ puan ortalamalarından daha yüksektir.

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları ile “mesleği tercih etme nedeni” (X^2 : 1.46) (p: .833), “okula girmeden önceki hemşirelik görüşü” (X^2 : 5.75) (p: .056) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Yine Tablo 7'nin devamında görüldüğü gibi araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları ile “mesleği tercih etme nedeni” (X^2 : 13.62) (p: .009) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Mesleği sevdiği ve iş garantisi olduğu için seçen öğrencilerin HMSÖ puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (U: 447.0) (p: .005).

Hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalaması ile öğrencilerin “okula girmeden önceki hemşirelik görüşü” (X^2 : 6.05) (p: .048) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Okula girmeden önceki hemşirelik görüşü olumlu olan öğrencilerin HMSÖ puan ortalamaları daha yüksektir (U: 135.5) (p: .046).

4.6 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamasının Karşılaştırılması

Tablo 8: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Bazı Özellikler İle HMSÖ Alt Boyutları Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Mesleki Uygunluk	Yaşamsal Nedenler
Cinsiyet			
Kadın	93	71.73.	62.24
Erkek	39	54.04	76.67
İstatistiksel Analiz		U: 1327.5, p: .015	U: 1417.0, p: .048
Bölümü İsteyerek Seçme Durumu			
Evet	114	69.77	65.24
Hayır	18	45.78	74.50
İstatistiksel Analiz		U: 653.0, p: .013	U: 882.0, p: .339
Mesleği Sevme Durumu			
Evet	118	70.51	66.19
Hayır	14	32.71	69.07
İstatistiksel Analiz		U: 353.0, p: .000	U: 790.0, p: .790
Mesleği Tercih Etme Nedeni			
Sevdiğim İçin	39	78.22	64.96
İş Garantisi	37	47.78	72.91
Aile İsteği	13	45.81	64.92
İnsanlara Yardım Etmek	27	72.83	55.91
Sevdiğim İçin Ve İş Garantisi,	16	87,34	74.59
İstatistiksel Analiz		X ² : 21.83, Sd: 4, p: .000	X ² : 3.91, Sd: 4, p: .417

Hemşirelik öğrencilerinin bazı özellikleri ile HMSÖ Mesleki Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler alt boyutları puan ortalamalarına ait sonuçlar tablo 8’de yer almaktadır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile HMSÖ Mesleki Uygunluk alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (U: 1327.5) (p: .015). Cinsiyeti erkek olan hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygunluk alt boyutu puanları, cinsiyeti kadın olan hemşirelik öğrencilerinin puanlarından daha yüksektir.

Yine tablo 8’de görüldüğü gibi öğrencilerin bölümü isteyerek seçme durumu ile HMSÖ Mesleki Uygunluk alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (U: 653.0) (p: .013). Bölümü isteyerek seçen öğrencilerin HMSÖ Mesleki Uygunluk puanları, bölümü istemeyerek seçenlere göre daha yüksektir.

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğinin sevip sevmeme durumu ile HMSÖ Mesleki Uygunluk alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur (U: 353,0) (p.005). Mesleği seven öğrencilerin HMSÖ mesleki uygunluk puanları, mesleği sevmeyen öğrencilere göre daha yüksektir.

Yine çalışmaya katılan öğrencilerin tablo 8’de görüldüğü gibi hemşirelik mesleğinin tercih etme nedenleri ile HMSÖ Mesleki Uygunluk alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mesleği sevdiği ve iş garantisi olduğu için seçen öğrencilerin HMSÖ puanları daha yüksektir (U: 122.0) (p: .001).

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile HMSÖ Yaşamsal Nedenler alt boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (U: 1417.0) (p: .048). Cinsiyeti kadın olan öğrencilerin HMSÖ yaşamsal nedenler alt boyut puanı, cinsiyeti erkek olan öğrencilere göre daha yüksektir.

Yine tablo 8’de görüldüğü gibi hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ alt boyutları ile “bölümü isteyerek seçme durumu” (U: 790.0) (p: .790), “mesleği sevme durumu” (U: 790.0) (p: .790) ve “hemşirelik mesleğini seçme nedeni” (X^2 : 3.91) (p: .417) fark bulunmamıştır.

4.7 Hemşirelik Öğrencilerinin Ailelerinin Bazı Özellikleri İle ÖDÖ-KF ve HMSÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tablo 9: Hemşirelik Öğrencilerin Ailelerinin Bazı Özellikleri İle ÖDÖ-KF ve HMSÖ Arasındaki İlişki (n:132)

Özellikler	N	ÖDÖ-KF Puanı	Toplam	HMSÖ Toplam Puanı
Annenin Eğitim Durumu				
Okur-Yazar	15	60.97		74.90
İlköğretim Mezunu	60	60.40		65.89
Ortaöğretim Mezunu	44	73.86		68.34
Üniversite Ve Üzeri Mezunu	13	76.12		53.38
İstatistiksel analiz		$X^2: 4.29, Sd: 3, p: .231$		$X^2: 2.37, Sd: 3, p: .499$
Babanın Eğitim Durumu				
Okur-Yazar	11	69.23		66.91
İlköğretim Mezunu	57	70.25		64.92
Ortaöğretim Mezunu	43	62.58		70.72
Üniversite ve Üzeri Mezunu	21	62.93		61.93
İstatistiksel analiz		$X^2: 1,23, Sd: 3, p: .744$		$X^2: .922, Sd: 3, p: .820$
Gelir Durumu				
Gelir Gidere Denk	77	67.82		68.94
Gelir Giderden Az	35	65.89		63.87
Gelir Giderden Fazla	20	62.48		61.70
İstatistiksel analiz		$X^2: .323, Sd: 2, p: .851$		$X^2: .794, Sd: 2, p: .672$
Ailede Sağlık Çalışanının Olma Durumu				
Evet	64	68.88		67.42
Hayır	68	64.26		65.63
İstatistiksel analiz		$U: 2023.5, p: .487$		$U: 2117.0, p: .788$

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ailelerine ilişkin bazı özelliklerinin, HMSÖ ve ÖDÖ-KF ile karşılaştırmalarına ilişkin bulgular tablo 9’da yer almaktadır. Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalamaları ile “anne eğitim durumu” ($X^2: 4.29$) ($p: .231$), “baba eğitim durumu” ($X^2: 1,23$) ($p: .744$), “gelir durumu” ($X^2: .323$) ($p: .851$), “ailede sağlık çalışanı olma

durumu” (U: 2023.5) (p: .487) değişkenleri ile arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

Yine Tablo 7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları ile “anne eğitim durumu” (X^2 : 2.37) (p: .499), “baba eğitim durumu” (X^2 : .922) (p: .820), “gelir durumu” (X^2 : .794) (p: .672), “ailede sağlık çalışanı olma durumu” (U: 2117.0) (p: .788) değişkenleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

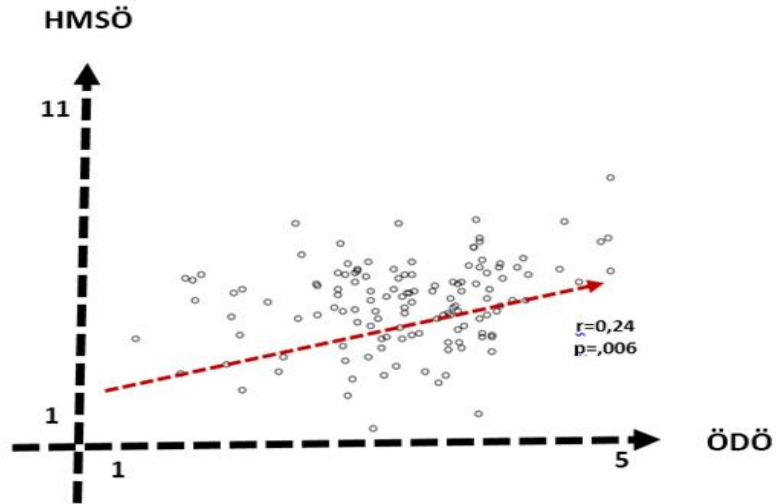
4.8 Hemşirelik Öğrencilerinin HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan

Ortalamaları Arasındaki İlişki

Tablo 10: ÖDÖ-KF Puan Ortalamaları ile HMSÖ Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki (n: 132)

Değişkenler	N	Ort ± SS	R	P
Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği (HMSÖ) Toplam Puanları	132	6.96 ± 1.36	.240	.006
Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Formu (ÖDÖ-KF) Toplam Puanları		3.31 ± .789		

Yapılan çalışmada HMSÖ Genel puanları ile ÖDÖ- Genel puanları arasında düşük düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı, pozitif doğrusal bir ilişki vardır (r: .240, p: .006). Buna göre HMSÖ Genel puanları yükseldikçe ÖDÖ-KF Genel puanları da yükselmektedir.

Grafik 1: HMSÖ ve ÖDÖ-KF Genel Puan Ortalamalarına İlişkin Korelasyon Grafiği

Bölüm 5

TARTIŞMA

Bu çalışma; Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacı ile yapılmıştır.

Bu bölümde, çalışmanın sonucunda elde edilen veriler benzer çalışma sonuçları ile tartışılmıştır.

5.1 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle ÖDÖ-KF Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

5.2 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

5.3 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Mesleki Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler Alt Boyutları Puanlarının Karşılaştırılması

5.4 Hemşirelik Öğrencilerinin HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

5.1 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle ÖDÖ-KF Puan

Ortalamalarının Karşılaştırılması

Yükseköğretimde öğrenci doyumunun belirlenmesi, yüksekokulun eğitim-öğretimin niteliğinin, öğrencilerin okudukları bölümden memnun olup olmadıklarının ve beklentilerinin belirlenmesi açısından oldukça önemlidir (81). Bununla birlikte öğrencinin beklentilerini belirlenmesi ve karşılanması, hem başarı düzeyini hem de memnuniyetini etkilemektedir. Öğrencilerin beklentileri ne düzeyde karşılanırsa memnuniyet de o oranda artar ya da azalır (92). Okul yaşamındaki doyumsuzluk öğrencide başarı eksikliğine, davranış ve tutum sorunlarına, ders çalışma konusunda motivasyon düşüklüğüne neden olmakta ve bunun yanı sıra okul doyumunu öğrencilerin, okula olan sadakatini, motivasyonunu ve eğitimin önemini kavramasını sağlamaktadır (82). Bu açıdan bakıldığında yükseköğretimde öğrencinin öğrenimine ve okul yaşamına yönelik doyum düzeyinin belirlenmesi önemlidir.

Yapılan çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin ÖDÖ-KF puan ortalaması orta düzeyde bulunmuştur (6.96 ± 1.36) (Tablo 7). Egelioglu ve arkadaşları (2011)'nin hemşirelik öğrencileri üzerinde ölçeğin ilk formu ile yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin memnuniyet ölçeği puan ortalamalarının düşük olduğu saptanmıştır (75). Kaynar ve arkadaşları (2006) öğrenci memnuniyet ölçeği kullanılarak yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet puan ortalamalarının düşük olduğunu saptanmıştır (76). Yangın ve Kırca (2013)'nin hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışma sonucunda bizim çalışma bulgumuza benzer olarak öğrencilerin doyum düzeyleri orta düzeyde bulunmuştur (92). Bu açıdan bakıldığında DAÜ Hemşirelik bölümü öğrencilerinin doyum düzeylerinin diğer okullara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Bunun nedeni ise toplum içerisinde hemşirelik mesleğine karşı olumlu bir görüş oluşması ve

okul tarafından öğrencilerin beklentilerinin yeteri düzeyde karşılanması, yeterli sayıda öğretim elemanın olması, öğrencilerin öğretim elemanları ile birebir iletişim halinde olmaları, klinik uygulamalarda öğretim elemanı ile birlikte çalışmaları, okulun şehir merkezinde olması, öğrencilerin sosyal aktivitelere daha rahat katılabilmesi olarak düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin öğrenim doyumlarını etkileyen faktörlerden biri de yaş değişkenidir. Yapılan çalışmada öğrencilerin yaş değişkeni ve ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($p > .05$, Tablo 7). Şahin ve arkadaşları (2014)'nın yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin yaş değişkenleri ile öğrenci doyum ölçeği ve alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulmuştur (81). Yine Gülcan ve arkadaşları (2002) yapmış oldukları çalışma sonucunda doyum düzeyi ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılık saptamıştır ve yaş ilerledikçe doyum düzeyinin azaldığını vurgulamışlardır (83). Bizim çalışmamızda öğrencilerin yaş ortalamalarının birbirine yakın olması nedeni ile doyum düzeyleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına cinsiyet değişkeni açısından bakılacak olursa, hemşirelik öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasında fark anlamlı bulunamamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Literatürde hemşirelik öğrencileri ile ilgili yapılan diğer araştırma sonuçlarına bakıldığında, Egelioglu ve arkadaşları (2011)'nin hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapmış oldukları çalışma sonucunda cinsiyet değişkeni ile doyum ölçeği puan ortalaması arasında fark bulunmadığını ifade etmişlerdir (75). Bu da bizim çalışma sonucumuz ile benzerlik göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına sınıf değişkeni açısından bakıldığında hemşirelik öğrencilerinin sınıf değişkeni ve ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasındaki fark

istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Kaynar ve arkadaşları (2006)'nın hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin sınıf düzeyi değişkeni ve doyum düzeyi arasında fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş ve birinci sınıf öğrencilerinin en doyumsuz grup olduğu saptanmıştır (76). Yine Ulusoy ve arkadaşları (2010)'nın hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışma sonucunda memnuniyet düzeyi en yüksek grubun ikinci sınıf öğrencileri olduğu ve memnuniyet düzeyi en düşük grubun ise dördüncü sınıf öğrencileri olduğu saptanmıştır (8). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir diğer çalışmada ise birinci sınıfta okuyan öğrencilerin doyum düzeyi diğer sınıflarda okuyan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur (90). Yine Yangın ve Kıraca (2013)'nin Antalya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmanın sonucunda doyum düzeyi en düşük grubun dördüncü sınıf öğrencileri olduğu ve doyum düzeyi en yüksek grubun ise birinci sınıf öğrencileri olduğu bulunmuştur (92). Çalışma sonuçlarında ki bu farklılıkların örneklem kapsamındaki öğrencilerin ve öğrenim gördükleri üniversitelerin özelliklerindeki farklılıktan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin bölümü hangi sınav türü ile tercih ettikleri değişkeni ile Öğrencilerin ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7). Bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanan öğrencilerin doyum düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin memnuniyet düzeyleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümü hangi sınav türü ile tercih ettikleri ile ilgili bulguya rastlanmamaktadır. Bizim çalışmamızda bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanan öğrencilerin diğer sınav türleri ile kazanan öğrencilere göre doyum düzeyinin yüksek olmasının nedeni olarak öğrencilerin okudukları okula yakın çevrede kalmaları, çoğunun ailesi ile birlikte

ikamet etmeleri, tanıdık bir sosyal çevrede olmaları, ayrıca öğrencinin birçok okul içerisinde kendi isteği ile okulu tercih edip, sadece tek oturumluk bir sınava girmesi, okul yaşamına uyumlarının daha kolay olması nedeni ile olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin genel akademik ortalamaları ile ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Egeliolu ve arkadaşları (2011)'nin Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmanın sonucunda öğrencilerin memnuniyet puan ortalamaları ile akademik ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır (75). Ansari ve Stock (2010) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin akademik başarıları ve memnuniyet durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (93). Literatür sonuçları çalışma bulgumuz ile paralellik göstermektedir.

Bir mesleği tanıyarak ve isteyerek seçmek, bireylerin mesleğin gereklerini bilerek uygulamasını ve verdiği hizmetten doyum almasını sağlar. Bununla birlikte meslek yaşamlarında tükenmişlik yaşamamalarını, yorgunluk duymamalarını ve hizmeti alan bireylerin de memnun olmalarını sağlamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerden bölümü isteyerek seçenlerin, bölümü istemeyerek seçen öğrencilere göre puan ortalamaları daha yüksektir. Buna rağmen öğrencilerin bölümü isteyerek seçme durumu ile doyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Literatürde öğrencilerin memnuniyet durumları ile ilgili çalışma sonuçları incelendiğinde bizim çalışmamızı destekleyen araştırma bulgularına rastlanmaktadır. Egeliolu ve arkadaşları (2011)'nin hemşirelik öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmasında da öğrencilerin bölümü isteyerek seçme durumları ile memnuniyet durumları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır (75). Günümüzde Üniversitelere girmenin zor olması nedeniyle öğrenciler kendi istekleri dışında

rastgele bir bölüm tercih etmektedir. Bu da öğrencinin okul yaşamında ki doyumunu etkileyebilmektedir.

Öğrenim gördüğü bölümden memnun olmayan, doyumsuz olan öğrencilerin sosyal yaşamı da bundan etkilenir ve buna bağlı doyumsuzluk durumunda uyumsuzluk meydana gelir ve doyumsuzluk da öğrencide çeşitli psikolojik problemlere neden olmaktadır (92). Yapılan çalışmada öğrencilerin bölümden memnun olma durumu ile öğrencilerin doyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7). Bölümden memnun olan öğrencilerin, memnun olmayan öğrencilere göre doyum düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışmamız için beklenene bir sonuçtur. Hemşirelik bölümünden memnun olan öğrencilerin doyum düzeyleri memnun olmayan öğrencilere göre daha yüksek olması doyum düzeyini arttırdığı söylenebilir. Literatürde bizim çalışmamızı destekleyen birçok çalışmaya rastlanmaktadır. Yangın ve Kırca (2013)'nın hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada bölümü okumaktan memnun olan öğrencilerin doyum düzeyini yüksek olarak bulmuştur (92). Yine başka bir çalışmada okudukları bölümden memnun olan öğrencilerin memnun olmayan öğrencilere göre doyum düzeyleri daha yüksek bulunmuştur (90). Şahin ve arkadaşları (2011) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin yarısında fazlasının bölümü okumaktan memnun olduklarını belirtmişlerdir (82). Bizim çalışmamızın sonucunda bölümden memnun olan öğrencilerin doyum düzeyinin yüksek olmasının nedenleri arasında; akademik personel ile etkin bir iletişimin olması ve mesleki uygulama becerilerini geliştirebilecekleri klinik ve laboratuvar ortamının yeterli olması, klinik uygulama sırasında öğretim elemanı ile birebir tüm uygulamaları gerçekleştirebilmeleri ve her yıl üniversite tarafından düzenlenen oryantasyon vb. etkinliklerin yer alması doyum düzeyini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında bölümden

memnun olan öğrencilerin daha kolay uyum sağladığı ve bunun da doyum düzeyini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Dolayısıyla bölümden memnun olan öğrencilerin doyum düzeylerinin yüksek olması çalışmamız için beklenen bir sonuçtur.

Öğrencilerin ileriki yaşamında üyesi olacağı mesleki alanı sevmesi, öğrenim yaşantısındaki motivasyonunun, başarısının ve doyum düzeyinin artmasını sağlamaktadır (90). Yapılan çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin mesleği sevme durumları ile doyum düzeyleri arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Şirin ve arkadaşları (2008)'nin Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin %74.4'nün, Tüfekçi ve Yıldız (2009) hemşirelik öğrencilerinin %85'nin, Yangın ve Kırca (2013)'nin hemşirelik bölümü öğrencilerinin yarısından fazlasının mesleği sevdiğini belirtilmiştir (94, 7, 92). Ulusoy ve arkadaşları (2010)'nin hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin yarısından fazlasının mesleği istemeden seçtiğini fakat öğrencilerinin dörtte üçünün mesleği sevdiğini ve sınıf düzeyleri arttıkça mesleği sevme durumunun arttığını ifade etmiştir (8). Baltacı ve arkadaşları (2012)'nin Turizm bölümü öğrencileri ile yaptıkları çalışmada ise mesleği seven öğrencilerin eğitim memnuniyetinin arttığı bulunmuştur (95).

Yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenleri ile doyum düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Literatürde öğrencilerin doyum düzeyleri ile yapılan araştırmalara bakıldığında öğrencilerin meslek seçim nedenleri ile ilgili herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Bizim çalışmamızda doyum düzeyi ile meslek seçim nedenleri arasında fark olmamasına rağmen mesleği sevdiği için tercih eden öğrencilerin puan ortalaması diğerlerine göre daha yüksektir.

5.2 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Puan

Ortalamalarının Karşılaştırılması

Meslek seçimi bireyin hayatına yön veren en önemli kararlardan biridir. Meslek seçiminde en ideal olan bireyin mesleği kendi istek ve ilgileri doğrultusunda, yeteneklerine en uygun olduğunu düşündüğü bir mesleğe tercih etmesi ve bu alanda ilerlemeye karar vermesidir. Bireyin kendine en uygun mesleği seçebilmesi için yeteneklerinin, ilgilerinin ve isteklerinin farkında olması ve seçeceği mesleğin bu özelliklerine uygun olup olmadığını değerlendirmesi gerekir.

Yapılan çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetleri ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Literatürde öğrencilerin meslek seçim nedenleri ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, kadın öğrencilerin HMSÖ alt boyut puan ortalamaları, erkeklerin HMSÖ alt boyut puan ortalamalarından daha yüksek bulunmuştur (28). Özdelikara ve arkadaşları (2016), hemşirelik öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile HMSÖ puan ortalaması ve mesleki uygunluk alt boyut puan ortalaması arasında anlamlı bir fark bulmuş ve kadın öğrencilerin puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (96).

Yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerin mezun oldukları lise ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Çalışmamızda öğrencilerin % 53.8'inin düz lise mezunu olduğu bulunmuştur. Ünal ve arkadaşları (2008), öğrencilerin %43.1'nin meslek lisesi mezunu, Andsoy ve arkadaşları (2012), %64'nün düz lise mezunu ve Özdelikara ve arkadaşları (2016)'nın öğrencilerin %59.8'nin Anadolu-fen lisesi mezunu olduğunu saptamıştır (2, 42, 96). Tezel ve Arslan (2002)'in yapmış oldukları çalışma sonucunda

öğrencilerin mezun oldukları lise ile meslek seçme durumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (97). Araştırma sonucu bizim çalışmamızın bulguları ile örtüşmektedir.

Öğrencilerin herhangi bir sınav türü ile yükseköğretim kurumlarından birini tercih etmesi, bir alanda bilgi sahibi olma ya da bir meslek sahibi olma isteği nedeniyledir. Yükseköğretim kurumundan birinin tercih edilmesi aslında bir mesleğin seçilmesi anlamına gelmektedir (4). Araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerin mesleği kazandıkları sınav türü ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7). Bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanan öğrencilerin puan ortalamaları LYS ile kazanan öğrencilerin puanlarından daha yüksek olmasına rağmen, bölümü DGS ile kazanan öğrencilerin puanları, DAÜ giriş sınavı ile kazan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Bölümü DGS ile kazanan öğrencilerin puan ortalamalarının yüksek olmasının nedeni olarak; öğrencilerin sağlık alanında yeterli bilgiye ve deneyime sahip olması, mesleki alanı bilmesi, hemşirelik mesleği ile ilgili yeterli bilgiye sahip olması, sağlık profesyonelleri ile çalışmış olması ve bu konuda deneyime sahip olması olarak düşünülmektedir.

Mesleğini severek ve isteyerek seçen bireylerin öğrenme yaşantıları, sosyal yaşantılarında ve meslek yaşamlarında daha başarılı olmaktadır (7). Yapılan çalışmada öğrencilerin bölümü isteyerek tercih etme durumu incelendiğinde çalışmamızda öğrencilerin %86.4'ünün bölümü isteyerek tercih etmesine karşın HMSÖ puan ortalaması ile isteyerek tercih etme nedeni arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). Tüfekci ve Yıldız (2009), çalışmalarında öğrencilerin % 52.7'sinin, Özdelikara ve arkadaşları (2016)'nın çalışmalarında öğrencilerin %59.8'nin bölümü isteyerek seçtiği ve bölümü isteyerek seçme durumu ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (7, 96).

Ayrıca mesleği isteyerek seçen öğrencilerin, mesleğini severek, doyum olarak yapacaklarını ve meslektaşlarını seveceklerini ifade etmişlerdir (96).

Yapılan çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin bölümden memnun olma durumu ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > .05$) (Tablo 7). İnce ve Khorshid (2015), öğrencilerin %70'nin bölümden memnun olduklarını bulmuştur. Bizim çalışmamızda da öğrencilerin memnuniyet durumları ve HMSÖ puan ortalaması arasında fark olamamasına rağmen öğrencilerin %79.5'inin bölümden memnun oldukları saptanmıştır (27).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin mesleği sevmeye durumları ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7). Mesleği seven öğrencilerin HMSÖ puan ortalaması, sevmeyen öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Literatürde bizim çalışmamızı destekleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Tüfekci ve Yıldız (2009), öğrencilerin %85'nin hemşirelik mesleğini sevdiklerini bulmuştur (7). Öğrencilerin mesleğe karşı ilgi duymaları, kendilerine uygun bir meslek olarak görmeleri, toplum tarafından hemşirelik mesleğine karşı olumlu görüşlerin olması, insanlara yardım etmeyi sevmeleri ve empati yeteneğine sahip olmaları öğrencilerin mesleğini sevmelerinin nedeni olarak düşünülebilir. Ayrıca öğrencilerin mesleğini severek yapmaları, daha kaliteli hasta bakımı vermelerini, mesleğin gelişimine önemli katkılar sağlayacaklarını, bakım verdiği bireye ve topluma saygı duyacağını, göstermektedir. Bu da aynı zamanda toplumda mesleğin ve meslek üyelerinin saygınlığının artmasını sağlayacaktır.

Öğrencinin yaşamdan doyum alması ve mutlu olması için seçtiği mesleğin kendisine ve yeteneklerine uygun olması gerekmektedir. Sadece para kazanmak, iş bulmak, başkalarını istekleri doğrultusunda bir bölüm tercih etmek; bireyin ileride sosyal yaşamında ve mesleki yaşamında mutsuz olmasına neden olmaktadır (28).

Öğrencilerin ideal meslek düşüncelerinin hemşirelik mesleği ile uyuşması insanları ve onlara yardım etmeyi sevmeleri, hemşireliğin bakım verme görevlerinin olduğunun bilinmesi hemşirelik mesleğinin tercih edilmesini etkilemektedir. Bu açıdan bakıldığında yapılan çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin, hemşirelik mesleğini seçme nedeni ile HMSÖ puan ortalaması arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7). Mesleği sevdiği ve iş garantisi olduğu için tercih eden hemşirelik öğrencilerinin sayısının az olmasına rağmen, puan ortalamaları diğer nedenlerden daha yüksektir. Literatürde konuyla ilgili birçok çalışma incelendiğinde bizim çalışmamızdan farklı olarak öğrencilerin mesleği genel olarak iş bulma kolaylığı nedeni ile tercih ettikleri görülmektedir. (28, 42, 27, 98). Koç ve Sağlam (2016), öğrencilerin %77.9'nun mesleği insanlara yardım etmeyi sevdikleri için tercih ettiğini bulmuştur. Eskimez ve arkadaşları (2008) öğrencilerin %35.8'nin insanları ve onlara yardım etmeyi sevdiklerinden dolayı mesleği tercih ettikleri saptanmıştır (29, 40). Ünal ve arkadaşları (2008) ise öğrencilerin %31.6'sının mesleği açıkta kalmamak, sınav puan ortalaması, yanlış tercih yapmaları ve aile isteği nedeni ile tercih ettiklerini bulmuştur (2). Dinç ve arkadaşları (2007), öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilgi duymaları nedeni ile hemşirelik bölümünü tercih ettiklerini saptamışlardır (32). Konuyla ilgili yapılan bu araştırma bulgularına bakıldığında bizim çalışmamız ile benzer bir bulguya sahip çalışmaya rastlanmamaktadır. Öğrencilerin mesleği sevdiği ve iş garantisi olduğu için tercih etmeleri, mesleği sevmeleri, ileriki meslek yaşamında mesleği doyum olarak ve bilinçli bir şekilde yapacaklarını düşündürmektedir. Ayrıca öğrencilerin mesleği sevdikleri için tercih etmeleri bize öğrencilerin mesleği bilerek, isteyerek seçtiğini düşündürmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin hemşirelik mesleğinde iş bulma

kolaylığının olmasını düşünmesi mesleki eğitiminin ardından boşta kalmadan mesleğini icra edeceğini nedeni ile tercih ettiğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin lisans eğitimi öncesinde hemşirelik mesleğinin özelliklerine, sorumluluklarına ve görev alanlarına yönelik doğru ve yeterli bir şekilde bilgilendirilmesi öğrencilerin mesleği bilerek tercih etmesini sağlayacaktır ve öğrencilerin bölüme başlamadan önce mesleği tanınmasına ve olumlu bir görüş ile tercih etmesini sağlayacaktır (2). Yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerinin bölüme girmeden önceki hemşirelikle ilgili görüşleri ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p < .05$) (Tablo 7). Bölüme girmeden önce ki, hemşirelik mesleği ile ilgili görüşleri olumlu olan öğrencilerin puan ortalaması daha yüksektir. Andsoy ve arkadaşları (2012) öğrencilerin %68 'nin hemşirelik mesleği ile ilgili kısmen olumlu görüşe sahip olduğunu bulmuştur (42). Beydağ ve arkadaşları (2008) öğrencilerin mesleğe girmeden önce %40 'nın hemşirelikle ilgili kısmen olumlu görüşe sahip olduğunu saptamıştır (98). Öğrencilerin mesleğe girmeden önce hemşirelik ile ilgili görüşlerinin olumlu olması, lise son sınıfa gelmiş olan öğrencilerin okudukları okul tarafından üniversiteleri ziyaret etmeleri, rehber öğretmenleri tarafından öğrencinin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirmelerin olması ve bölümler hakkında bilgi sahibi olmaları, üniversite tarafından düzenlenen tanıtım günlerinin olması öğrencilerin meslek hakkında olumlu görüşlere sahip olmasının nedeni olarak düşünülmektedir.

5.3 Hemşirelik Öğrencilerinin Bazı Özellikleri İle HMSÖ Mesleki

Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler Alt Boyutları Puanlarının

Karşılaştırılması

Yapılan çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile HMSÖ mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler alt boyutları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 8). Cinsiyeti erkek olan öğrencilerin mesleki uygunluk puanı, cinsiyeti kadın öğrencilerden daha yüksektir. Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında Özdelikara ve arkadaşları (2016)'nın hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmada bizim çalışmamızın sonucundan farklı olarak cinsiyeti erkek olan öğrencilerin mesleki uygunluk alt boyutu ve HMSÖ toplam puanının, kadın öğrencilere göre daha düşük olduğunu saptamıştır (96). Günümüzde artık mesleklerde kadın erkek ayrıcalığının ortadan kalması ve giderek değişen toplumsal bakış açısı ile hemşireliğin yalnızca kadın mesleği olmadığı, erkekler içinde uygun bir meslek olduğu görüşü kabul görmeye başlamıştır. Bu nedenle çalışmamızın sonucuna bakılacak olursa değişen toplumsal bakış açısı ile birlikte erkeklerinde hemşireliği kendilerine uygun bir meslek olarak gördüğünü düşündürmektedir ve bu sonuç öğrencilerin toplum ile aynı bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir.

Yine çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyeti kadın olanların HMSÖ yaşamsal nedenler alt boyut puanı, cinsiyeti erkek olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Literatürde öğrencilerin meslek seçim nedenleri ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde bizim çalışmamızın bulgusuna benzer bir bulguya rastlanmamaktadır. Çalışmamızda kadın hemşirelik öğrencilerinin yaşamsal nedenler alt boyut puanının yüksek olmasının nedeni olarak, öğrencilerin kolay iş bulma

kolaylığının olması ve bakım verici özelliğinin gelişmiş olması olarak düşünülmektedir.

Hemşirelik öğrencilerinin “mesleği isteyerek seçme durumu”, “mesleği sevme durumu” ve “hemşirelik mesleğini seçme nedenleri” ile HMSÖ Mesleki Uygunluk alt boyutu puanları arasında fark olmasına rağmen HMSÖ Yaşamsal Nedenler alt boyutu puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin mesleği isteyerek seçme değişkeni ile HMSÖ mesleki uygunluk puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$, Tablo 8). Mesleği isteyerek seçen öğrencilerin HMSÖ mesleki uygunluk alt boyut puanları daha yüksek bulunmuştur. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde mesleği isteyerek seçen öğrencilerin mesleki uygunluk alt boyutu puanının daha yüksek olduğu bulunmuştur ve bu da bizim çalışmamızın bulguları ile benzerlik göstermektedir (96). Mesleği isteyerek seçen hemşirelik öğrencilerinin mesleki uygunluk alt boyut puanının yüksek olması; öğrencilerin mesleğini severek ve isteyerek yapacaklarını, diğer sağlık profesyonelleri ile olumlu ilişkiler kuracağını ve meslektaşlarını seveceğini, mesleğini doyum alarak icra edeceğini düşündürmektedir.

Bireyin sahip olduğu yeteneklerini ve potansiyelini üst düzeyde kullanabilmesi için kendisine meslek olarak seçtiği alanı sevmesi ve kendisine uygun görmesi çok önemlidir. Yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerinin mesleği sevme durumu ile HMSÖ mesleki uygunluk alt boyutu puanları arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 8). Hemşirelik mesleğini seven öğrencilerin HMSÖ mesleki uygunluk alt boyutu puanı daha yüksek bulunmuştur. Bu çalışma sonucu bize öğrencilerin hemşirelik mesleğini kendilerine uygun bir meslek olarak gördüğünü, çalışma alanını bilerek mesleği tercih ettiklerini ve bu nedenle

öğrencilerin hemşirelik mesleği sevdiğini ve ileride mesleğinde başarılı olacaklarını göstermektedir.

Hemşirelik öğrencileri ile yapılan çalışmada, öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme nedenleri ile HMSÖ mesleki uygunluk alt boyutu puanı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 8). Mesleği sevdiği ve iş garantisi olduğu için seçen öğrencilerin, HMSÖ mesleki uygunluk alt boyut puanları daha yüksek bulunmuştur. Özdelikara ve arkadaşları (2016)'nın hemşirelik bölümü birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile yapmış oldukları çalışma sonucunda, hemşirelik mesleğini idealindeki meslek olduğu için tercih edenlerin mesleki uygunluk puanlarının daha yüksek olduğunu saptamıştır (96). Bu çalışma bulgusu bizim çalışmamızın sonucuna göre farklılık göstermektedir. Yapılan çalışma sonucunda öğrencilerin mesleği sevdiği ve iş bulma kolaylığı nedeni ile seçmesinin nedenleri olarak; mesleği tanıyarak, severek ve isteyerek tercih ettiklerini bunun yanında günümüzde iş bulma zorluğunun olması, toplum tarafından hemşirelik mesleği ile ilgili boşta kalınmayacak bir meslek olduğu düşüncesinin yaygınlaşması, öğrencileri hemşirelik mesleğini seçmeye yönlendirdiği düşünülmektedir.

5.4 Hemşirelik Öğrencilerinin HMSÖ ve ÖDÖ-KF Puan

Ortalamaları Arasındaki İlişki

Öğrencilerin ileride meslek yaşamlarında başarılı ve mutlu olmaları, mesleğini severek yapmaları için lisans eğitimi süresince mesleği sevmeleri ve okul yaşamından doyum almaları oldukça önemlidir. Bununla birlikte öğrencinin meslek yaşamında mutlu olması ve doyum almasında mesleği severek ve isteyerek seçmesi önemlidir. Öğrenci kendi yetenekleri, ilgi, istek ve beklentilerini göz önüne alarak meslek seçtiğinde başarılı ve mutlu olur, bu da öğrencinin öğrenim yaşamından, meslek yaşamından ve sosyal hayatından doyum almasını sağlar. Bu açıdan bakıldığında öğrencinin meslek seçimi ve öğrenim doyumunu bir birini etkilemektedir. Bu nedenle öğrencilerin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi önemlidir.

Yapılan çalışmada araştırmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ puan ortalamaları ile ÖDÖ-KF arasında düşük düzeyde anlamlı pozitif yönde ilişki olduğu saptanmıştır ($r = .240$, $p = .006$). Bu bulgu bize öğrencilerin meslek seçim nedenleri puan ortalaması arttıkça, öğrencilerin doyum düzeylerinin de aynı oranda arttığını göstermektedir. Çalışmamızda öğrencilerin mesleği sevdikleri için ve isteyerek tercih ettikleri bulunmuş ve bununla birlikte HMSÖ puan ortalaması ve ÖDÖ-KF puan ortalaması orta düzeyde saptanmıştır. Öğrencilerin mesleği bilerek, isteyerek ve sevdikleri için tercih etmeleri, doyum düzeyini olumlu yönde etkilediğini düşündürmektedir. Literatürde öğrencilerin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları ile ilgili birçok çalışma bulunmakla beraber ikisi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanılmamaktadır. Öğrencilerin mesleği tercih etme nedenleri ile okudukları bölümden memnun olmalarının birbirini etkilemesi çalışmamız için beklenen bir sonuçtur. Çünkü öğrencilerin üniversiteyi sınav sistemi

ile kazanmaları ve aldıkları puan türüne göre bir bölüm tercih etme zorunluluğunun olması istedikleri ve ilgi duydukları bölümü tercih etmelerini engellemektedir. Bu nedenle bireyin ilgi duymadığı sevmediği bir mesleğini tercih etmesi öğrenim doyumunu ve yaşam doyumunu olumsuz yönde etkilemektedir.

Çalışmamızda HMSÖ puan ortalamaları ile ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki saptanmıştır. Öğrencilerin HMSÖ puan ortalaması arttıkça ÖDÖ-KF puan ortalaması da aynı oranda artış göstermektedir. Bu ise, bize öğrencilerin mesleği bilinçli olarak tercih ettiğini, hemşirelik mesleğini sevdiğini ve bununla birlikte doyum alarak eğitimine devam ettiğini göstermektedir. Mesleğini severek, isteyerek yapan bireylerin ileriki yaşamında mesleğini başarı ile icra edeceğini göstermektedir.

Bölüm 6

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1 Sonuçlar

Bu çalışma; Hemşirelik bölümü öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacı ile tanımlayıcı tipte yapılmıştır.

Yapılan çalışmada hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ (6.96 ± 1.6) ve ÖDÖ-KF (3.31 ± 0.783) puan ortalamaları orta düzeyde bulunmuş ve öğrencilerin ÖDÖ-KF ve HMSÖ puan ortalaması arasında düşük düzeyde, istatistiksel olarak anlamlı, pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. HMSÖ puan ortalaması arttıkça, ÖDÖ-KF puan ortalaması o oranda arttığı saptanmış ve aşağıdaki diğer sonuçlara ulaşılmıştır.

Aşağıda hemşirelik bölümü öğrencilerine ait bazı özelliklerine ilişkin sonuçlar yer almaktadır (Tablo 3)

1. Hemşirelik öğrencilerinin %50'sinin 21-22 yaş arasında, %70.5'nin kadın ve %95.5'inin bekar olduğu,
2. Öğrencilerin %52.3'ü üçüncü sınıf öğrencisi, %53.8'i düz lise mezunu ve %50.8'i bölümü DAÜ giriş sınavı ile kazanmış,
3. Öğrencilerin %86.4'ü bölümü isteyerek seçmiş, %79.5'i bölümden memnun ve %89.4'ü mesleği sevmekte,
4. Öğrencilerin %29.5'i mesleği sevdiği için tercih etmiştir ve %65.9'nun okula girmeden önceki hemşirelik ile ilgili olumlu görüşe sahip oldukları bulunmuştur.

Hemşirelik bölümü öğrencilerine ait tanıtıcı özellikler ile ÖDÖ-KF ve HMSÖ puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin sonuçlar;

5. Öğrencilerin bölümü DAÜ giriş sınavı tercih edenlerin ve bölümden memnun olan öğrencilerin doyum düzeyleri daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7).

6. Öğrencilerin bölümü DAÜ giriş sınavı ile tercih edenlerin, bölümü sevenlerin ve hemşirelik bölümünü sevdiği için tercih edenlerin HMSÖ puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 7).

7. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise, genel akademik ortalama, bölümü isteyerek seçme durumu, mesleği sevme durumu, mesleği tercih etme nedeni ve okula girmeden önceki hemşirelik görüşü ile ÖDÖ-KF puan ortalamaları arasında fark bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7).

8. Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi, mezun olunan lise, genel akademik ortalama, bölümü isteyerek seçme durumu ve bölümden memnun olma durumu ile HMSÖ puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p > .05$) (Tablo 7)

Hemşirelik öğrencilerin bazı özellikleri ile HMSÖ Mesleki Uygunluk ve Yaşamsal Nedenler alt boyutuna ait karşılaştırma sonuçları;

9. Öğrencilerin cinsiyet erkek olanların, bölümü isteyerek seçenlerin, mesleği sevenlerin ve mesleği sevdiği ve iş garantisi olduğu için tercih edenlerin HMSÖ Mesleki Uygunluk puanları daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 8).

10. Öğrencilerin cinsiyeti kadın olan öğrencilerin HMSÖ Yaşamsal Nedenler alt boyutu daha yüksek bulunmuştur ($p < .05$) (Tablo 8)

6.2 Öneriler

Aşağıda çalışmanın bulguları doğrultusunda öneriler sunulmuştur;

- Hemşirelik bölümünü tercih edecek olan öğrencilerin bölümü isteyerek tercih etmeleri ve bilinçli meslek üyelerinin yetişmesi için, üniversiteye hazırlanan öğrencilere hemşirelik programını tanıtıcı aktivitelerin düzenlenmeli ve öğrencilerin birer saatlik olarak derslere katılmaları sağlanmalı, mezuniyetten sonra çalışacakları alan tanıtılarak mesleğe bakış açısının geliştirilmesi ve hedeflerini buna yönelik belirlenmesine yardımcı olunmalıdır.
- Öğrencilerde profesyonel meslek bilincinin geliştirilmesi için öğretim elemanları tarafından öğrencilere mesleğin bilinmeyen yönlerinin, değerlerinin ve çeşitli çalışma alanlarının benimsetilmesine yönelik danışmanlık yapılması önerilmektedir. Böylelikle mezuniyetten önce profesyonel kimlik gelişimi olması sağlanacaktır.
- Yükseköğretime yeni başlayan öğrencilerin ve devam eden öğrencilerin her yılın başında meslek seçim nedenleri, mesleği sevme durumları ve beklentilerinin belirlenip ve bunlara yönelik düzenlemelerin yapılması önerilmektedir. Böylece öğrencinin doyum düzeyi artırılarak bölüme devam etme oranı, eğitim kalitesinin artırılması ve bilinçli meslek üyelerinin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Hemşirelik bölümü müfredatı göz önüne alınacak olursa öğrencileri haftanın 5 günü yoğun bir eğitim sisteminden geçmektedir. Öğrencilerin zamanının büyük bir kısmını öğrenim gördüğü fakültede geçirmektedir. Bu nedenle eğitim sisteminin etkinliği kadar okulun fiziki yapısı ve sosyal aktivite alanları da güçlendirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] Owen, K.F., Kepir, D. D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., Yılmaz, O. (2012), *Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (3), 135-151.
- [2] Ünal, S., Gürhan, N., Saral, E., Özbaş, A.A. (2008), *Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyodemografik Özellikleri ve Hemşirelik Mesleğini Seçme Nedenleri*, İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 16(63), 179-187
- [3] Kabanya, N.C., Mwaniki, P. (2006), *Factors Influencing The Choice Pf Nursing Career Among Newly Admitted Nursing Students In Campuses of a Medical Training Institution In Kenya*, Journal of Nursing and Care, 5(5).
- [4] Sarıkaya, T., Khorshid, L. (2009), *Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2), 393-423.
- [5] Şener, K.D., Karaca, A., Açıkgoz, F., Süzer, F. (2011), *Hemşirelik Eğitimi Mesleki Benlik Saygısını Değiştirir mi?*, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1(3), 12-16.

- [6] Law, W., Arthur, D. (2003), *What Factors Influence Hong Kong School Students In Their Choose of a Career In Nursing?*, International Journal of Nursing Studies, 40, 23-32.
- [7] Tüfekçi, G.F., Yıldız, A. (2009), *Öğrencilerin Hemşireliği Tercih Etme Gerekseleri ve Gelecekleri İle İlgili Görüşleri*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokul Dergisi, 12(1).
- [8] Ulusoy, H., Arslan, Ç., Öztürk, N., Bekar, M. (2010), *Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimleriyle İlgili Memnuniyet Düzeylerinin Saptanması*, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(2).
- [9] Korkmaz, F. Görgülü, S. (2010), *Hemşirelerin Meslek Ölçütleri Bağlamında Hemşireliğe İlişkin Görüşleri*, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 1-17.
- [10] Develioğlu, F. (2002), *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat 19. Baskı*, Ankara : Aydın Yayıncılık
- [11] Türk Dil Kurumu Büyük sözlük, *Süluk Kelimesi*, <http://tdk.gov.tr> (12 Aralık 2016).
- [12] Şentürk, S. (1986), *Hemşirelikte Deontoloji*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- [13] Kuzgun, Y. (2006), *Meslek rehberliği ve Danışmanlığına Giriş* (3. Baskı).Ankara: Nobel Basımevi.

- [14] Kuzgun, Y. (2009), *Meslek Gelişimi ve Danışmanlığı* (3. Baskı). İstanbul: Nobel Basımevi
- [15] Bacanlı, F. (2016), *Özellik-faktör uyumlu kuramlar*. B. Yeşilyaprak, (Eds), *Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı* (90-127). Ankara: Ankara Yayınevi.
- [16] Çuğuratay, V. (2010), *Üniversite Sınavına Girecek Öğrencilerin Meslek Seçimini Etkileyen Sosyokültürel Faktörler (Malatyadaki Lise Son Sınıf Öğrencileri Uygulaması)*, Yüksek Lisans Tezi, İsmet İnönü Üniversitesi.
- [17] Çiftçi, E.G., Bülbül, F.S., Muluk, B.N., Duyan, Ç.G., Yılmaz, A. (2011), *Sağlık Bilimleri Fakültesini Tercih Eden Öğrencilerin, Üniversite Ve Meslek Tercihlerinde Etkili Olan Faktörler (Kırıkkale Üniversitesi Örneği)*, J. Kartal TR, 22(3), 151-160
- [18] İlhan, S. (2008), *Yeni Kapitalizm ve Meslek Olgusunun Değişen Anlamları Üzerine*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21, 313-328.
- [19] Türk Dil Kurumu Büyük Sözlük, *İş ve Meslek Kavramı*, <http://tdk.gov.tr> (9 Kasım 2016).
- [20] Kokmaz, F. (2011), *Meslekleşme ve Ülkemizde Hemşirelik*, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 59-67.

- [21] Karadağ, A. (2002), *Meslek Olarak Hemşirelik*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 5(2).
- [22] Saydam, K.B. (2015), *Profesyonel Bir Meslek Olarak Türkiye’de Ebelik*, Sağlık ve Toplum Dergisi, 25(1).
- [23] Aştı, A.T., Karadağ, A. (2014), *Hemşirelik Bilim ve Sanatı*, İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık.
- [24] Kuzgun, Y. (2000), *Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık* (7. Baskı), Ankara: ÖSYM Yayınları.
- [25] Önder, E., Önder, G., Kuvat, Ö., Taş, N. (2013), *Indentiying The Importance Level Of Factors Influencing The Selections of Nursing As A Career Choise Using AHP: Survey To Compare The Precedence of Private Vacotional High School Nursing Students and Their Parents*, Science Direct, 122, 398-404.
- [26] Özpancar, N., Aydın, A., Akansel, N. (2008), *Hemşirelik 1. Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi*, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, 2(3), 9-17.
- [27] İnce, S., Khorshid, L. (2015), *Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi*, Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 18(3), 163-171.

- [28] Kırığ, N. (2015), *Hemşirelik Mesleğinin Seçiminde İlişkili Olan Faktörler*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi E-Dergisi, 8(4), 226-231.
- [29] Koç, Z., Sağlam, Z. (2009), *Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine İlişkin Görüşleri ve Mesleği Seçme Durumlarının Belirlenmesi*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12(3), 1-13.
- [30] Zencir, G. Eşer, İ. (2016), *Hemşirelik Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleğine Yönelik Tutumları İle Hemşirelik Tercihi Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(2), 20-37.
- [31] Atasoy, I., Ermin, C. (2016), *Hemşirelik ve Ebelik Öğrencilerinin Mesleklerine Bakış Açısının İncelenmesi*, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(2), 83-91.
- [32] Dinç, S., Kaya, Ö., Şimşek, Z. (2007), *Harran Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği Hakkında Bilgi, Düşünce ve Beklentileri*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(1), 1-10.
- [33] Çakır, C. (2014) *Öğrenci ve Mezun Hemşirelerde Bilişsel Çarpırmaların, Mesleki Benlik Saygısı Ve Hemşirelik Algısı İle İlişkisinin Belirlenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi.

- [34] Çoban, E.A. (2008), *Mesleki rehberlik*. M. Güven, (Eds.), *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (132-159), Ankara: Anı Yayıncılık.
- [35] Özcan, M. (2010), *Anadolu Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okudukları okulu Seçme Nedenleri ve Gelecek Beklentileri*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi.
- [36] Yelken, K. (2008), *Ortaöğretim Son sınıf Öğrencilerinin Üniversite Tercihlerini ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler "Sakarya İl Merkezi Örneği"*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi.
- [37] Yazıcı, H. (2014), *Eğitsel ve mesleki rehberlik*. G. Can, (Eds.), *Psikolojik Danışma ve Rehberlik* (14. Baskı) (81-125). Ankara: Pegem Akademi Basım.
- [38] Vurucu, F. (2010), *Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Seçimi, Yeterliliği ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi.
- [39] Nazik, E., Arslan, S. (2014), *Hemşirelik Mesleğinin Geleceği: Öğrencilerin Beklentileri*, *Bozok Tıp Dergisi*, 4(1), 33-40.
- [40] Eskimez, Z., Öztunç, G., Alparslan, N. (2008), *Lise Son Sınıfta Okuyan Kız Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine ilişkin Görüşleri*, *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik dergisi*, 58-67.

- [41] Erkal, İ.S., Yalçın, S.A., Sancar, B. (20129, *Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Ebelik ve Hemşirelik Bölümlerini Seçme Nedenleri*, Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 74-90.
- [42] Andasoy, I.I., Güngör, T., Bayburtoğlu, T. (2012), *Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Tercih Etme Nedenleri ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri*, Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(1), 124-129.
- [43] Erdemir, F. (1998), *Hemşirenin Rol ve İşlevleri ve Hemşirelik Eğitiminin Felsefesi*, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2(1), 59-63.
- [44] Perim, A., (2007), *Trakya Üniversitesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Hastanesi'nde Çalışan Hemşirelerin, Kaliteli Yaşam Algısının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi.
- [45] Birol, L. (2007), *Hemşirelik Süreci, Hemşirelik Bakımında Sistemik Yaklaşım* (8. Baskı). İzmir: Etki Matbaacılık Yayıncılık.
- [46] Ay, A.F., (2008), *Mesleki temel kavramlar*. A.F., Ay,(Eds.), *Temel hemşirelik kavramları İlkeler ve Uygulamalar* (2. Baskı) (35-56). İstanbul: İstanbul Medikal Yayıncılık.
- [47] Öz, F. (2010), *Sağlık Alanında Temel Kavramlar* (2. Baskı). Ankara: Mattek Matbaacılık.

- [48] Koçak, C., Albayrak, A.S., Duman, B.N. (2014), *Hemşirelerin Bakım Verici Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması*, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 11(3), 16-21.
- [49] Avşar, G., Kaşıkçı, M. (2009), *Ülkemizde Hasta Eğitiminin Durumu*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 12(3), 67-73.
- [50] Taylan, S., Alan ve S. Kadioğlu, S. (2011), *Hemşirelik Roller ve Özerklik*, *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 2, 66-74.
- [51] Ardahan, M. (2003), *Hemşirelerin Savunuculuk Rolü*, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 7(2), 23-27.
- [52] Akdemir, N., Akkuş, Y. (2006), *Rehabilitasyon ve Hemşirelik*, *Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 82-91.
- [53] Ökdem, Ş., Abbasoğlu, A., Doğan, N. (2000), *Hemşirelik Tarihi, eğitimi ve Gelişimi*, Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yıllığı, 1(1), 6-11.
- [54] Ulusoy, M.F. ve Görgülü, R.S. (1996), *Hemşirelik Esasları -Temel Kuram, Kavram, İlke ve Yöntemler*, Ankara: 72 TDFO Ltd. Şti.
- [55] Turan, N., Öztürk, A., Kaya, H., Aştı, A.T. (2011), *Toplumsal Cinsiyet ve Hemşirelik*, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik bilim ve Sanatı Dergisi, 4(1), 168-173.

- [56] Şentürk, S.E. (2011), *Hemşirelik Tarihi*. İstanbul: Nobel Tıp Kitapevi.
- [57] Ergöl, Ş. (2011), *Türkiye’de Yükseköğretimde Hemşirelik Eğitimi*,
Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 1(3), 152-155.
- [58] Eren, N., Uyer,G. (1989), *Sağlık Meslek Tarihi ve Ahlakı* (3. Baskı). Ankara:
Hatipoğlu Yayınevi.
- [59] Ulusoy, F. (1998), *Türkiye’de Hemşirelik Eğitiminin Tarihsel Süreci*,
Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2(1), 1-10.
- [60] Kuzey Kıbrısta Hemşirelik Eğitiminin Tarihi, [https:// neu.edu.tr/akademik](https://neu.edu.tr/akademik), (15 Ocak 2016).
- [61] Karagözoğlu, Ş. (2005), *Bilimsel Bir disiplin Olarak Hemşirelik*, Cumhuriyet
Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(1), 6-14.
- [62] Karaöz, S. (2013), *Hemşirelik Eğitiminde Klinik Değerlendirmeye Genel Bakış:
Güçlükler ve Öneriler*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik
Yüksekokulu Elektronik Dergi, 6(3), 149-158.
- [63] Taşdelen, S., Zaybak, A. (2013), *Hemşirelik Öğrencilerinin İlk Klinik Deneyim
Sırasındaki Stres düzeylerinin İncelenmesi*, Florance Nightingale
Hemşirelik Dergisi, 2, 101-106.

- [64] Zengin, N. (2007), *Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Öz-Etkilik-Yeterlilik Algısı ve Klinik Uygulamada Yaşanılan stresle İlişkisinin İncelenmesi*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik yüksekokulu Dergisi, 10(1), 49-57.
- [65] Karuhije, F.H. (1997), *Clasroom and Vlinical Theaching in Nursing: Delineating Differences*, Nursing Forum, 32(2), 5-12.
- [66] Mete, S., Ulusoy, N. (2009), *Hemşirelik Mesleksel Beceri Eğitiminde Bir Model Uygulaması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergi, 2(3), 115-123.
- [67] Mankan, T., Polat, H., Cengiz, Z., Sevindik, F. (2016), *Hemşirelik Öğrencilerinin İlk Klinik Stres Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler*, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(1), 10-15.
- [68] *Europen Agreement On The Instruction and Education of Nurses, Council of Europe, Treaty Series No: 59 Strasburg, 25.08.1967.*
<http://conventions.coe.int/Treaty/Treaties/Html/059.htm> . (2 Şubat 2017)
- [69] *Doktorluk, Hemşirelik, Ebelik, Diş Hekimliği, Veterinerlik, Eczacılık ve Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik*,
http://www.yok.gov.tr/web/guest/icerik/-/journal_content/56. (2 Şubat 2017).

- [70] Kocaman, G. (2004), *Türkiye de Hemşirelik Eğitim Sorunları*, Hemşirelikte Araştırma Dergisi, Özel Sayı, 119-150.
- [71] Baykal, Ü., Harmancı, K.A., Eşkin, F., Altuntaş, S., Sökmen, S. (2011), *Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form Geçerlilik-Güvenirlilik Çalışması*, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 14(4), 60-68.
- [72] Devebakan, N., Koador, H., Musal, B., Güner, G. (2003), *Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde Lisansüstü eğitim Kalitesinin Araştırılması Kapsamında Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 30-44.
- [73] Ay, G., Koç, H. (2014), *Yükseköğretimde Öğrenci Tatmin Düzeylerinin Belirlenmesi ve Bazı Değişkenler Açısından Analizi: Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı Programındaki Öğrenciler Üzerine Bir Uygulama*, Elektronik Journal of Vocational Colleges, Özel Sayı, 122-133.
- [74] Ulusoy, H., Arslan, Ç., Öztürk, N., Bekar, M. (2010), *Hemşirelik Öğrencilerini Eğitimleriyle İlgili Memnuniyet Düzeylerinin Saptanması*, Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 3(2), 16-24.
- [75] Egelioglu, N., Arslan, S., Bakan, G. (2011), *Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet Durumlarının Akademik Başarıları Üzerine Etkisi*, Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi , 1.

- [76] Kaynar, A., Şahin, A., Bayrak, D., Karakoç, G., Ülke, F., Öztürk, H. (2006), *Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Doyum Düzeyleri*, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 10(3), 12-19.
- [77] Ekinci, E., Burgaz, B. (2007), *Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Bazı Akademik Hizmetlere İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Düzeyleri*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 120-134.
- [78] Mun, W.T., Ghani A.F.M. (2013), *Continuous Improvement in Nursing Education Through Total Quality Management (TQM)*, Journal of Education and Learning, 7(4), 193-198.
- [79] Türk Dil Kurumu, *Doyum Kavramı*, <http://tdk.gov.tr>. (7 Şubat 2017).
- [80] Taştiki, A., Türkdönmez, B., Güler, M., Yılmaz, A., Erşahan, T. (2016), *Hemşirelik Öğrencilerinin Klinik Ortamdaki Doyum Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler*, Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 24(1), 24-29.
- [81] Şahin, E., Göral, M., Demirel, M., Demirel, H.D., Arslan, F.(2014), *Spor Bilimleri Fakültelerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Eğitim Hizmetlerine İlişkin Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi*, Turkish Journal of Education, 3(2), 38-45.

- [82] Şahin, İ., Zoraloğlu, R.Y., Fırat, Ş.N. (2011), *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları*, Educational Administration: Theory and Practise, 17(3), 429-452.
- [83] Gülcan, Y., Kuştepe, Y., Aldemir, C. (2002), *Yükseköğretimde Öğrenci Doyumu Kurumsal Bir Çerçeve ve Görgül Bir Araştırma*, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 7(1), 99-114.
- [84] Hakım, A. (2014), Nursing Students' Satisfaction About Their Field of Study, Journal of Advances in Medical Education and Professionalism, 2(2), 82-87.
- [85] Uzgören, N., Uzgören, E. (2007), *Dumlupınar Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Memnuniyetini Etkileyen Bireysel Özelliklerin İstatistiksel Analizi-Hipotez Testi, Ki-kare Testi ve Doğrusal Olasılık Modeli*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 17, 173-193.
- [86] Korukoğlu, A. (2003), *Üniversite Öğrencilerinin Eğitimden Beklentileri "Ege Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği"* Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 8(1), 79-89.
- [87] Tayyar, N., Dilşeker, F. (2012), *Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Hizmet Kalitesi ve İmajın Öğrenci Memnuniyetine Etkisi*, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 28, 184-203.

- [88] Taş, H. (2015), *Üniversitelerde Öğrenci Memnuniyeti Üzerine Gaziantep İlinde Bir Alan Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- [89] Gavcar, E., Bulut, A.Z., Karabulut, N.A. (2005), *Öğrencilerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini Tercih Nedenleri ve Beklentileri (Muğla üniversitesi Örneği)*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(7), 21-29.
- [90] Özdelikara, A., Babur, S. (2016), *Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenimlerine İlişkin Doyum Düzeyi ve Etkileyen Faktörler*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergi, 9(1), 2-8.
- [91] Önler, E., Saraçoğlu G.V. (2010), *Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeğinin Güvenirlilik ve Geçerliliği*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergi, 3(2), 78-85.
- [92] Yangın, H.B., Kırca, N. (2013), *Antalya Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Memnuniyet Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler*, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2(1), 78-94.
- [93] Ansari, W.E., Stock, C. (2010), *Is The Health and Wellbeing of University Students Associated With Their Academic Performance? Cross Sectional Findings From The United Kingdom*, In *International Journal of Environmental Research And Public Health*, 7, 509-527.

- [94] Şirin, A. Öztürk, R., Bezci,G., Çakar, G., Çoban, A. (2008), *Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri*, Dirim Tıp Gazetesi, 83, 69-75.
- [95] Baltacı F., Üngören E., Avsallı H., Demirel, O.N. (2012), *Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*, Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 4 (1), 17-25.
- [96] Özdelikara, A., Ağaçdiken, S., Aydın, E. (2016), *Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Etkileyen Faktörler*, Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 2, 83-88.
- [97] Tezel, A., Arslan, S. (2002), *Erzurum Sağlık Yüksekokulu I. Sınıf Öğrencilerinin Mesleklerini Seçmeye ve Mesleğe İlişkin Görüşleri*, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 5 (2).
- [98] Beydağ, K.D., Gündüz, A., Özer, F.G. (2008), *Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine ve Mesleklerine Bakış Açıları, Meslekten Beklentileri*, Pamukkale Tıp Dergisi, 1(3), 137-142.

EKLER

Ek 1. Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Onay Formu

**Eastern
Mediterranean
University**
"For Your International Career"

P.K.: 99628 Gazimağusa, KUZEY KIBRIS /
Famagusta, North Cyprus,
via Mersin-10 TURKEY
Tel: (+90) 392 630 1995
Faks/Fax: (+90) 392 630 2919
bayek@emu.edu.tr

Etik Kurulu / Ethics Committee

Sayı: ETK00-2016-0174

21.11.2016

Sayın Bahar Ak
Hemşirelik Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun **07.11.2016** tarih ve **2016/33-11** sayılı kararı doğrultusunda, "**Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi**" konulu tez çalışmanızı, Yrd. Doç. Dr. Hülya Fırat Kılıç'ın danışmanlığında araştırmanız Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.

Bilginize rica ederim.

Doç. Dr. Şükrü Tüzmen
Etik Kurulu Başkanı

ŞT/sky.

www.emu.edu.tr

Ek 2: Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölüm Başkanlığı Uygunluk İzni

20. 09. 2016

Sayın Bahar Ak

Yüksek Lisans tez çalışması olarak Yrd. Doç. Dr. Hülya Fırat'ın Danışmanlığında yapmayı planladığınız "*Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*" başlıklı araştırmanızı, Hemşirelik Bölümü Lisans programı 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirmeniz uygun bulunmuştur. Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. R. Selma Görgülü
Hemşirelik Bölüm Başkanı

Ek 3: Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu
Sağlık Etik Alt Kurulu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

(Yalın ve anlaşılır bir dil kullanılarak hazırlanmalıdır. Formda yer alan bilgiler başvuru dosyasındaki diğer belgelerdeki bilgilerle uyumlu olmalıdır.)

ARAŞTIRMANIN ADI: Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi

Bu form ile “*Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi*” isimli çalışmada yer almak üzere davet edilmiş bulunmaktasınız. Bu çalışma, araştırma amaçlı olarak yapılmaktadır ve katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmaya katılıp katılmama kararı tamamen size aittir. Sizinle ilgili tüm bilgiler gizli tutulacaktır. Araştırmanın sonunda, kendi sonuçlarınızla ilgili bilgi istemeye hakkınız vardır. Araştırma bitiminde elde edilen sonuçlar, sizin kimliğiniz hiçbir şekilde açıklanmadan, tamamen saklı tutularak ilgili literatürde yayınlanabilecektir.

Araştırmaya katılma konusunda karar vermeden önce araştırma hakkında sizi bilgilendirmek istiyoruz. Katılmak isteyip istemediğinize karar vermeden önce araştırmanın neden yapıldığını, bilgilerinizin nasıl kullanılacağını, çalışmanın neleri içerdiğini, olası yararları ve risklerini ya da rahatsızlık verebilecek yönlerini anlamanız önemlidir. Lütfen aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız. Araştırma hakkında tam olarak bilgi sahibi olduktan sonra ve sorularınız cevaplandıktan sonra eğer katılmak isterseniz, sizden bu formu imzalamanız istenecektir. Şu anda bu formu imzalarsanız bile istediğiniz herhangi bir zamanda bir neden göstermeksizin araştırmayı bırakmakta özgürsünüz. Aynı şekilde araştırmayı yürüten araştırmacı çalışmaya devam etmeniz için yararlı olmayacağına karar verebilir ve sizi çalışma dışı bırakabilir. Çalışmaya katılmakla parasal bir yük altına girmeyeceksiniz ve size de herhangi bir ödeme yapılmayacaktır. Bu araştırma, **Bahar Ak**'ın sorumluluğu altında yapılmaktadır.

Araştırmanın Konusu ve Amacı:

Bu çalışma Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü lisans öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi amacı ile planlanmaktadır.

Araştırmanın Yöntemi:

Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü 3. ve 4. sınıf lisans öğrencilerine çalışma hakkında bilgi verilip, sınıf ortamında öğrencilere araştırmanın amacı ve gönüllü katılımın esas olduğu açıklanacaktır. Öğrencilere araştırmaya katılıp katılmama konusundaki kararın tamamen kendilerine ait olduğu, anket formuna isim yazmamaları, bu çalışmadan toplanacak bilgilerin sadece araştırma kapsamında kullanılacağı belirtilecektir. Öğrencilerle ders saati dışında bir saat belirlenecek ve önce Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu dağıtılacaktır. Öğrenciler bu formu imzaladıktan sonra formlar toplanacak ve araştırmanın veri toplama formu öğrencilere dağıtılacaktır. Veri Toplama formu öğrencilerden aynı oturumda geri alınacaktır.

Soru, Daha Fazla Bilgi ve Problemler İçin Başvurulacak Kişiler :

Gereksiniminiz olduğunuzda aşağıdaki kişi ile lütfen iletişime geçiniz.

Adı : Bahar AK
Görevi : Araştırma Görevlisi
Telefon : 0542 882 48 51

Gönüllünün / Katılımcının Beyanı:

(Aşağıdaki paragraf değiştirilmemelidir, yalnızca boşluklar başvurusu yapılan araştırmaya göre tamamlanmalıdır)

Bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler bana aktarıldı ve ilgili metni okudum. Yukarıdaki bilgileri ilgili araştırmacı ile ayrıntılı olarak tartıştım ve kendisi bütün sorularımı tatmin olacağı şekilde cevapladı.

Bu bilgilendirilmiş olur belgesini okudum ve anladım. Araştırmaya katılmam konusunda zorlayıcı bir davranışla karşılaşmış değilim. Eğer katılmayı reddedersem, bu durumun bana herhangi bir zarar getirmeyeceğini de biliyorum. Araştırma sırasında herhangi bir neden göstermeden araştırmadan çekilebilirim. Ayrıca araştırmacı tarafından araştırma dışı da tutulabilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana da herhangi bir ödeme yapılmayacaktır.

Araştırmadan elde edilen benimle ilgili kişisel bilgilerin gizliliğinin korunacağını biliyorum. Araştırma sırasında herhangi bir bilgi, soru sorma ihtiyacım olduğunda **Bahar Ak** ile iletişim kurabileceğimi biliyorum.

Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu koşullarla söz konusu araştırmaya kendi rızamla, hiç bir baskı ve zorlama olmaksızın, gönüllülük içerisinde katılmayı kabul ediyorum ve bu onay belgesini kendi hür irademle imzalıyorum. Araştırmacı, saklamam için imzalı bu belgenin bir kopyasını bana teslim etmiştir.

Gönüllü/Katılımcı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

Tarih:

Görüşme Tanığı

Adı, soyadı:

Adres:

Tel:

İmza:

Tarih:

Araştırmacı

Adı soyadı, unvanı: Bahar AK, Yüksek Lisans Öğrencisi

Adres: Canbulat Mahallesi, Mutlu sokak, Numara:9, Gazimağusa/Maraş.

Tel: 0542 882 48 51

İmza:

Tarih:

Ek4: Öğrencilere Ait Tanıtıcı Özellikler Soru Formu

Sevgili öğrenciler;

Bu anket Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçim Nedenleri ve Öğrenim Doyumları Arasındaki İlişkiyi İncelemek amacıyla hazırlanmıştır. Anketin sonuçları yalnızca bu konudaki değerlendirme için kullanılacaktır. Bu ankete verdiğiniz yanıtlar başka kişilerle paylaşılmayacaktır ve başka araştırmalarda kullanılmayacaktır. Ankete verdiğiniz cevaplar araştırma için büyük önem taşımaktadır. Bu sebeple sizden soruları samimi, doğru ve cevapsız madde bırakmadan cevaplamanızı bekliyor ve katılımınız için teşekkür ederim

Araştırmacı: Bahar Ak

1.Kişisel Bilgi Formu

1- Yaşınız....

2- Cinsiyetiniz:

() Kadın () Erkek

3- Medeni durumunuz

() Evli () Bekar

4- Aile tipiniz

()Çekirdek Aile
()Geniş Aile
()Diğer

5- Ailenin kaçınıcı çocuğusunuz

6- Annenizin Eğitim Durumu

7- Babanızın Eğitim Durumu

() Okuryazar Değil	() Okuryazar Değil
() Okuryazar	() Okuryazar
() İlköğretim	() İlköğretim
() Lise	() Lise
() Üniversite ve üzeri	() Üniversite ve üzeri

8- Annenizin çalışma durumu

9- Babanızın çalışma durumu

() Çalışıyor	() Çalışıyor
() Çalışmıyor	() Çalışmıyor

10- Gelir durumunuzu nasıl algılıyorsunuz?

() Gelir gidere denk
() Gelir giderden az
() Gelir giderden fazla

11- Kaçınıcı sınıftasınız?

☐ 1.sınıf
☐ 2.sınıf
☐ 3. Sınıf
☐ 4. Sınıf

12- Mezun olduğunuz lise ?

☐ Düz Lise	☐ Sağlık Meslek Lisesi
☐ Anadolu Lisesi	☐ Meslek Lisesi
☐ Fen Lisesi	☐ Kolej

13- Hemşirelik bölümünü hangi sınav türü ile kazandınız ?

☐ DAÜ giriş sınavı
☐ LYS
☐ DGS

14- Akademik başarınızı nasıl algılıyorsunuz?

☐ Düşük
☐ Orta
☐ Yüksek

15- Genel akademik ortalamanız nedir?....

16- Hemşirelik bölümünü isteyerek mi seçtiniz?

Evet Hayır

17- Hemşirelik bölümünden memnun musunuz?

Evet Hayır

18- Hemşirelik mesleğini seviyor musunuz?

Evet Hayır

19- Hemşirelik bölümünü kaçınıcı sırada tercih ettiniz ?

☐ 1-5
☐ 6-9
☐ 10 ve üzeri

20- Hemşirelik mesleğini tercih etme nedeniniz:

☐ Sevdiğim için
☐ İş garantisi
☐ Aile isteği
☐ İnsanlara yardım etmeyi sevdiğim için
☐ Anne/Baba hemşire olduğu için
☐ Açıkta kalmamak için
☐ Diğer, yazınız...

21- Ailenizde sağlık sektöründe çalışan birileri var mı?

Evet Hayır

22- Hemşirelik mesleği ile ilgili okula girmeden önceki görüşünüz nedir?

☐ Olumlu
☐ Kısmen olumlu
☐ Olumsuz

Ek 5: Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği

Madde No	%0	%10	%20	%30	%40	%50	%60	%70	%80	%90	%100
1. Her zaman hemşire olmak istemişimdir.											
2. Hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum.											
3. Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir.											
4. Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim.											
5. Hemşireliğin benim için iyi bir kariyer fırsatı olduğunu düşünüyorum.											
6. Başka bir iş yapmak isterdim ama yapamadım.											
7. Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımı söylerler.											
8. Hemşireliğin sürekli gözde bir meslek olacağımı düşündüğüm için hemşireliği seçtim.											
9. Hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir.											
10. Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu.											
11. Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum.											
12. Hemşirelikte iyi para kazanılır.											

13. Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok.												
14. Hemşirelik alanında lider olabileceğimi düşünüyorum.												
15. Hemşirelik ailem ve benim için uygun bir iştir.												
16. Hemşireliğin yarı zamanlı ve vardiyalı çalışma koşullarının olması bana cazip gelmektedir.												
17. Gereksinimlerimi karşılayabilecek bir meslek aradım ve hemşireliği seçtim.												

Ek 6: Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Formu

Madde No		Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle katılıyorum (5)
1	Öğretim elemanları öğrenciye önem ve değer verdiklerini belli eder.					
2	Öğretim elemanları derslerine önem verir, iyi hazırlanır ve sunarlar.					
3	Öğretim elemanları ile öğrenciler arasında iyi bir iletişim vardır.					
4	Öğretim elemanları adil ve ayrımcılık gözetmeyen bir sınav/proje/performans değerlendirmesi yaparlar.					
5	Öğretim elemanları, ders dışında da öğrencilere yardım etmeye, onları dinlemeye ve anlamaya çalışır.					
6	Öğrenciler, öğretim elemanlarına programlarında belirtilen ders dışı zamanlarında rahatça ulaşabilir.					
7	Öğrenciler, öğretim elemanlarının tavırlarının yapıcı ve olumlu olmasından dolayı, çekinmeden odalarına gidebilir ve soru sorabilirler.					
8	Öğretim elemanları yeni gelişmelerin öğrenciye aktarılmasına önem verir.					
9	Öğretim elemanları işlerini severek ve içtenlikle yaparlar.					
10	Öğretim elemanları, öğrencilerin sorunları ile ilgilenir ve onlara yardımcı olmaya çalışır.					
11	Öğrencilerin gelecek planlarıyla ilgili olarak rehberlik/danışmanlık hizmeti verilir.					
12	Mezun olacak öğrencilere iş bulma konusunda danışmanlık/rehberlik hizmeti verilir.					
13	Okul yönetimi tarafından, engelli öğrencilerin fizyolojik ve psikolojik gereksinimleri dikkate alınır.					
14	Okul yöneticileri; öğrenciler, veliler ve okulla ilişkisi olan diğer kurum/kuruluşlarla görüşmek için zaman ayırırlar.					
15	Okul yönetimi, tavrı, söz ve eylemleri ile kurumun değer, amaç ve hedeflerini benimsediğini gösterir.					
16	Öğrencilerin eğitimdeki başarı ve performanslarını artırmaları için, okul yönetimi ve öğretim elemanları tarafından gerekli destek verilir.					
17	Okul yönetimi, yeni fikir ve düşünceleri, iletişimi, bilgi paylaşımını ve anabilim dalları arasındaki yardımlaşmayı destekler.					
18	Öğrenciler, okul yönetiminin kendilerine güven duyduğunu, okulun önemli ve değerli bir bireyi olduklarını hissederek.					

Madde No		Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum (2)	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle katılıyorum (5)
19	Okul yönetimi, uygulama çalışmalarını öğrenci eğitiminin önemli bir kısmı olarak algılar ve ciddiye alır.					
20	Okul yönetimi, öğrencilerin haklı taleplerini karşılamaya ve sorunlarıyla ilgilenmeye gayret eder.					
21	Öğrencilere, okulun amaç-hedef ve felsefesi hakkında bilgi verilir.					
22	Okulda öğrencilerin görüşleri, beklentileri ve memnuniyetleri çeşitli anketlerle ölçülerek sonuçları öğrencilerle paylaşılır.					
23	Öğrencilerim müfredat programı, öğretim elemanları ve dersler hakkındaki görüş ve düşünceleri, çeşitli değerlendirme yöntemleri ile belirlenerek iyileştirmeler yapılır.					
24	Öğrenci temsilcileri öğrencilerin istek ve sorunlarını dile getirebilecek liderliğe sahip öğrenciler arasından adil ve demokratik bir şekilde seçilir.					
25	Öğrenci temsilcisi, okul toplantılarına katılıp görüş bildirir ve sonuçları arkadaşları ile paylaşır.					
26	Okul yöneticileri ve anabilim dalı başkanları, öğrencilerle amaç ve hedef birliği oluşturmak için çalışmalar görüşmeler ve toplantılar yapar.					
27	Eğitimi iyileştirme çalışmaları öğrencilerle birlikte yürütülür.					
28	Öğrencilerin komite oluşturarak eğitimi iyileştirme çalışmalarına katılımı sağlanır.					
29	Okulda, öğrencilerin katılımının sağlandığı bilimsel çalışmaların sonuçları duyurulur.					
30	Okul ortamı sıcak, sevecen ve huzurludur.					
31	Öğrencilere sağlık hizmetleri ile ilgili sağlanan olanaklar yeterlidir.					
32	Öğrencilere, kendi aralarında sosyal etkinlik düzenlemeleri için gerekli olanaklar sağlanır.					
33	Öğrencilere sağlık taramaları ve bağışıklama çalışmaları yapılır.					
34	Öğrencilerin okulda yapılan toplantı, seminer vb. faaliyetlerden haberdar olmaları için duyurular düzenli ve görünür biçimde yapılır.					
35	Okulun eğitim ve bilimsel etkinlikleri; seminer, toplantı, duyuru vb. iletişim araçlarıyla öğrencilere anlatılır					
36	Toplumda ve sağlık sektöründe itibarı yüksek olduğundan öğrenciler bu okulu tercih eder					
37	İdari personel, öğrenciler ile iyi bir iletişim kurar.					
38	Okuldaki eğitim araç-gereçleri (bilgisayar, borkovizyon, maket gibi teknik malzemeler) öğrencilerin kullanımına açıktır.					
39	Okuldaki eğitim ve hizmet süreçlerinin sorumluları belirlidir ve öğrenci hangi işlem için kime gideceğini bilir.					

Madde No		Kesinlikle katılmıyorum (1)	Katılmıyorum	Kararsızım (3)	Katılıyorum (4)	Kesinlikle katılıyorum (5)
40	Okuldaki öğrenci bürosu (öğrenci işleri) öğrenci isteklerini dikkate alarak işini eksiksiz ve doğru yapar.					
41	Okulda, öğrencilere topluluk karşısında kendilerini ifade etme becerisi kazandırılır.					
42	Öğrenciler analitik düşünmeye, sorgulamaya ve yaratıcılığı geliştiren konular ve projeler üzerinde çalışmaya yönlendirilir.					
43	Eğitim öğrenci gereksinimlerini karşılayacak şekilde öğrenci odaklıdır.					
44	Eğitim ve öğretim etkinliklerinde öğrencilerin kendi sorumluluklarını taşımaları desteklenir.					
45	Öğrencilerin, bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmek için ekip çalışmaları yapmaları desteklenir.					
46	Okulda, öğrencilere güncel ve yeterli mesleki bilgiler kazandırılır.					
47	Eğitim/öğretim yöntemleri yüksekokulun hedeflerine ve mesleki değerlere uygundur.					
48	Temel bilimlerle ilgili dersler, laboratuvar ile desteklenir.					
49	Öğrenci hemşirenin sorumluluğu ve rolü açıkça belirlenerek, uygulama ortamındaki ekibe/yönetime benimsetilir.					
50	Uygulama ortamında öğrencilerin hakları korunarak etkili şekilde savunulur.					
51	Her bölüm/anabilim dalının ders içerikleri güncellenir.					
52	Okul dışından alınması gereken derslerin saatleri öğrencilere uygun şekilde düzenlenir.					
53	Öğrencilerin daha iyi motive olmaları için (farklı uygulama alanlarına ziyaret ve bu kurumların tanıtımı, sağlık ekip üyeleri ile tanışma, yüksekokul yönetimine katılım vb.) çalışmalar yapılır.					

Ek 7: Öğrenci Doyum Ölçeği Kullanım İzni

Re: öğrenci doyum ölçeği kullanım izni hakkında

ulku baykal [ulkubay@yahoo.com]

To: Bahar Ak

Cc: Arzu Kader Harmancı [arzukader@gmail.com]; Feride Eşkin [eskin.f@gmail.com]; Serap Altıntaş [serap342002@yahoo.com]

Attachments: Öğrenci Doyumu Ölçeği-Kısa-1.pdf (352 KB) [Open as Web Page]

Thursday, June 23, 2016 9:24 AM

- You forwarded this message on 6/23/2016 10:20 AM.

Sayın Bahar Ak

Tez çalışmasında kullanabilmeniz açısından ekte ölçeğimizin kısa versiyon çalışmasını gönderiyorum, uygun şekilde atf yaparak ve daha sonra yayınızı bizimle paylaşmak üzere kullanabilirsiniz. Çalışmanızda başarılar dileriz

Prof.Dr. Ülkü BAYKAL
Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi
İstanbul Üniversitesi
Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi
Tel:0212 440 00 00 /27034
Fax: 0212 224 49 90

On Wednesday, June 22, 2016 3:29 PM, Bahar Ak <bahar.ak@emu.edu.tr> wrote:

Sayın Ülkü Hocam,

Ben Doğu Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Bölümü yüksek lisans öğrencilerinden Bahar Ak. "Hemşirelik Öğrencilerinin Öğrenimlerine İlişkin Doyum Düzeyi ve Etkileyen Faktörler" konulu tez araştırmasını planlamaktayım. Geçerlilik ve Güvenirliliğini sizin ve Arzu Kader Harmancı, Feride Eşkin, Serap Altıntaş ve Serap Sökmen hocalarımızın yapmış olduğu "Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form"unu araştırmamda kullanmak için izninizi istiyorum. Uygun gördüğünüz takdirde ölçeği ve değerlendirme yöntemini göndermenizi rica eder ve tüm destekleriniz için teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Doğu Akdeniz Üniversitesi

Ek 8: Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği Kullanım İzni

Re: Hemşirelikte Meslek Seçim Ölçeği Kullanım İzni hakkında

Gamze Varol Saracoglu [gsaracoglu@nku.edu.tr]

To: Bahar Ak

Thursday, September 01, 2016 11:59 AM

- You replied on 9/6/2016 10:32 AM.

Sayın Ak,
Ölçeği kullanmanızda bir sakınca yoktur, elbette kullanabilirsiniz.
Çalışmamızda başarılar dilerim.
Değerlendirme yöntemi Ebru Hoca size iletir.
Sevgilerimle,
Doç. Dr. Gamze Varol Saraçoğlu

1 Eyl 2016 09:27 tarihinde "Bahar Ak" <bahar.ak@emu.edu.tr> yazdı:

Sayın hocam,

Ben Doğu Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Bölümü yüksek lisans öğrencilerinden Bahar Ak. "Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Öğrenimlerine İlişkin Doyum Düzeyleri ve Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışmamı planlamaktayım. Geçerlik Güvenliğini sizin ve Ebru Önler hocamızın yapmış olduğu "Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği"ni çalışmamda kullanmak için izninizi istiyorum. Uygun gördüğünüz takdirde ölçeği ve değerlendirme yöntemi göndermenizi rica eder ve tüm destekleriniz için çok teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi
Araştırma Görevlisi Bahar Ak
0542 882 48 51

Ek 9: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Tablo: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Yaş							
19-20 Yaş Arası	27	67.81	71.24	65.04	75.72	66.94	67.02
21-22 Yaş Arası	66	62.92	63.45	63.93	60.39	63.73	61.16
23 Yaş Ve Üstü	39	71.65	68.38	71.86	70.45	70.87	75.18
İstatistiksel Analiz		$X^2= 1.32$, Sd= 2, p= .517	$X^2=.932$, Sd= 2 p= .627	$X^2=1.10$, Sd= 2 p= .575	$X^2= 3.68$, Sd=2 p= .159	$X^2= 859$, Sd= 2 p = .651	$X^2= 3,30$,Sd= 2 p = .191
Cinsiyet							
Kadın	93	63.03	63.07	64.19	61.88	63.33	63.37
Erkek	39	74.78	74.68	72.00	77.51	74.05	73.97
İstatistiksel Analiz		$U=1490.5$ p=.107	$U=1494.5$ p=.111	$U=1599.0$, p=.284	$U= 1384.0$ p= .032	$U= 1519.0$ p= .142	$U= 1522.0$ p= .146
Medeni durum							
Evli	6	75.08	76.17	64.58	66.67	69.42	83.92
Bekar	126	66.09	66.04	66.59	66.49	66.36	65.67
İstatistiksel Analiz		$U= 326.5$ p=.574	$U= 320.0$ p=.526	$U=366,5$ p= .900	$U= 377.0$ p= .991	$U= 360.5$ p=.848	$U= 273.5$ p= .253
Aile Tipi							
Çekirdek Aile	101	66.40	66.67	66.73	64.20	66.78	66.51
Geniş Aile	31	66.84	65.95	65.76	74.00	65.60	66.45
İstatistiksel Analiz		$U=1555.0$ p=.955	$U=1548.5$ p= .927	$U= 1542.5$, p=.902	$U=1333.0$ p=.211	$U= 1537.5$ p= .880	$U= 1564.00$ p=.994

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Ailede Kaçınıcı Çocuk Olma Durumu							
Birinci Çocuk	56	72.18	72.27	71.46	68.42	71.95	73.88
İkinci Çocuk	45	62.90	64.87	64.91	64.21	60.67	61.14
Üçüncü Ve Üstü Çocuk	31	61.47	58.45	59.85	66.35	65.13	60.94
İstatistiksel Analiz		$X^2=2.17, Sd=2$ p=.338	$X^2= 2.73,Sd=2$ p=.255	$X^2=1.95,Sd=2$ p= .376	$X^2= .304, Sd=2$ p=.859	$X^2=2.22, Sd=2$ P=.329	$X^2= 3.63, Sd=2$ p =. 163
Annenin Eğitim Durumu							
Okur-Yazar	15	60.97	62.53	65.27	69.60	58.07	62.33
İlköğretim Mezunu	60	60.40	59.32	61.98	61.21	59.98	59.86
Ortaöğretim Mezunu	44	73.86	74.67	71.81	70.82	75.14	72.32
Üniversite ve Üzeri Mezunu	13	76.12	76.58	70.81	72.73	77.12	82.27
İstatistiksel Analiz		$X^2=4.29, Sd=3$ p=.231	$X^2=5.20, Sd:3$ p =. 158	$X^2=1.86, Sd:3$ p=.600	$X^2= 2.16, Sd=3$ p=.540	$X^2=5.72, Sd=3$ p=.126	$X^2=5.22, Sd:3$ p =. 156
Babanın Eğitim Durumu							
Okur-Yazar	11	69.23	71.59	71.59	72.55	64.59	70.77
İlköğretim Mezunu	57	70.25	67.22	69.16	66.83	71.17	70.55
Ortaöğretim Mezunu	43	62.58	64.40	63.43	67.50	62.23	61.27
Üniversite ve Üzeri Mezunu	21	62.93	66.19	62.90	60.38	63.57	63.98
İstatistiksel Analiz		$X^2= 1,23, Sd= 3$ p=.744	$X^2= .347,Sd=3$ p=.951	$X^2=.935, Sd= 3$ p=.817	$X^2=. 849, Sd=3$ P= .838	$X^2=1.53, Sd=3$ p= .674	$X^2=1.67, Sd=3$ p= .642

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Anne Çalışma Durumu							
Çalışıyor	47	68.35	70.45	66.44	65.45	65.60	70.40
Çalışmıyor	85	65.48	64.32	66.54	67.08	67.00	64.34
İstatistiksel Analiz		U= 1910.5 p =.679	U= 1812.0 p = .377	U= 1994,5 p = .989	U= 1948.0 p = .814	U = 1955.0 p= .840	U= 1814.0 p= .383
Baba Çalışma Durumu							
Çalışıyor	102	69.57	70.59	67.66	69.09	68.44	69.74
Çalışmıyor	30	56.07	52.58	62.57	57.68	59.90	55.50
İstatistiksel Analiz		U= 1217.0 p = .089	U= 1112.5 p = .023	U= 1412.0 p= .521	U= 1265.5 p = .150	U= 1332.0 p= .282	U= 1200.0 p = .073
Gelir Durumu							
Gelir Gidere Denk	77	67.82	66.58	67.82	67.51	66.78	68.40
Gelir Giderden Az	35	65.89	68.63	66.39	62.73	68.69	64.60
Gelir Giderden Fazla	20	62.48	62.45	61.60	69.23	61.60	62.50
İstatistiksel Analiz		$X^2=.323$, Sd= 2 p = .851	$X^2=.334$, Sd=2 p = .846	$X^2= .422$, Sd:2 p = .810	$X^2= .497$, Sd=2 p = .780	$X^2= .447$, Sd=2 p = .800	$X^2= .497$, Sd:2 p = .780
Sınıf Düzeyi							
3. Sınıf	69	71.47	73.62	71.04	69.63	70.10	70.05
4. Sınıf	63	61.06	58.71	61.52	63.07	62.56	62.61
İstatistiksel Analiz		U=1830.5 p =.118	U= 1682.5 p = .025	U= 1860,0 p = .153	U = 1957.5 p = .324	U= 1925.0 p= .257	U= 1928.5 p = .264

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Mezun Olunan Lise							
Düz Lise	71	63.80	62.22	63.45	65.32	65.18	66.14
Anadolu Lisesi	23	66.52	64.59	69.76	66.74	69.07	64.85
Meslek Lisesi	24	75.17	72.52	76.79	72.25	71.17	70.27
Diğer Lise	14	65.32	81.04	58.96	62.21	60.96	64.57
İstatistiksel Analiz		$X^2=1.60, Sd=3$ $p = .659$	$X^2= 3.57, Sd= 3$ $p = .312$	$X^2= 2.90, Sd= 3$ $p = .406$	$X^2= .789, Sd= 3$ $p = .852$	$X^2= .839, Sd= 3$ $p = .840$	$X^2= .319, Sd= 3$ $p = .956$
Bölümü Kazandığı Sınav Türü							
DAÜ Giriş Sınavı	67	76.49	78.84	74.34	73.85	73,58	74,49
LYS	54	56.71	53.76	57.31	59.54	60,21	58,72
DGS	11	53.68	53.86	63.91	55.91	54,23	56,00
İstatistiksel Analiz		$X^2= 9.34, Sd=2$ $p = .009$	$X^2= 14.2, Sd=2$ $p = .001$	$X^2= 5.99, Sd=2$ $p = .049$	$X^2= 5.12, Sd=2$ $p = .077$	$X^2= 4.89, Sd=2$ $p = .086$	$X^2= 6.00, Sd=2$ $p = .049$
Genel Akademik Ortalama							
1,00 - 1,99 Arası	15	78.97	76.33	80.87	72.80	76.83	73.87
2,00 - 2,99 Arası	100	65.25	63.83	65.06	66.85	66.10	65.71
3,00 - 4,00 Arası	17	62.88	73.53	62.29	58.88	59.76	64.68
İstatistiksel Analiz		$X^2=1.85, Sd=2$ $p = .396$	$X^2= 2.05, Sd=2$ $p = .357$	$X^2=2.47, Sd= 2$ $p = .291$	$X^2=1.09, Sd= 2$ $p = .579$	$X^2=1.63, Sd= 2$ $p = .441$	$X^2= .640, Sd= 2$ $p = .726$

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Akademik Başarıyı Algılama							
Düşük	15	79.13	79.73	73,27	74,97	77,37	76,37
Orta	108	64.11	63.16	65,09	65,18	64,81	64,37
Yüksek	9	74.17	84.56	72,11	68,22	68,61	75,67
İstatistiksel Analiz		$X^2= 2.42, Sd:2$ $p = .298$	$X^2= 4.63, Sd= 2$ $p = .098$	$X^2= .812, Sd= 2$ $p = .666$	$X^2= .885, Sd=2$ $p = .643$	$X^2= 1.45, Sd= 2$ $p = .484$	$X^2= 1.85, Sd=2$ $p = .395$
Bölümü İsteyerek Seçme Durumu							
Evet	114	68.91	67.44	68.07	69.00	69.22	68.89
Hayır	18	51.22	60.53	56.53	50.67	49.25	51.36
İstatistiksel Analiz		$U= 751.0$ $p = .068$	$U= 918.5$ $p = .475$	$U= 846.5$ $p = .233$	$U= 741.0$ $p = .058$	$U= 715.5$ $p = .039$	$U= 753.5$ $p = .070$
Bölümden Memnun Olma Durumu							
Evet	105	71.78	72.23	70.76	69.92	71.44	71.49
Hayır	27	45.96	44.22	49.94	53.19	47.28	47.09
İstatistiksel Analiz		$U= 863.0$ $p = .002$	$U= 816.0$ $p = .001$	$U= 970.5$ $p = .012$	$U= 1058.0$ $p = .042$	$U= 898.5$ $p = .003$	$U= 893.5$ $p = .003$
Mesleği Sevme Durumu							
Evet	118	67.92	67.90	67.64	67.20	68.17	68.02
Hayır	14	54.50	54.71	56.93	60.57	52.46	53.71
İstatistiksel Analiz		$U= 658.0$ $p = .214$	$U= 661.0$ $p = .222$	$U= 692.0$ $p = .321$	$U= 743.0$ $p = .539$	$U= 629.5$ $p = .146$	$U= 647.0$ $p = .185$

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Bölümü Kaçınıcı Tercihde Seçme Durumu							
1-5 Arası	121	68.06	67.99	67.10	67.83	67.76	67.53
6 Ve Üzeri	11	49.36	50.09	59.95	51.82	52.59	55.18
İstatistiksel Analiz		U= 477.0 p = .121	U= 485.0 p = .137	U= 593.5 p = .553	U= 504.0 p = .183	U= 512.5 p = .207	U= 541.0 p = .305
Mesleği Tercih Etme Nedeni							
Sevdiğim İçin	39	68.35	69.63	72.04	66.55	67.32	67.85
İş Garantisi	37	61.22	62.39	60.30	62.50	61.76	63.58
Aile İsteği	13	63.35	69.23	64.54	68.92	60.85	57.15
İnsanlara Yardım Etmek	27	68.59	57.09	63.33	70.59	72.02	71.81
Sevdiğim İçin Ve İş Garantisi,	16	73.25	82.03	74.28	66.75	70.75	68.59
İstatistiksel Analiz		X ² = 1.46, Sd=4 p = .833	X ² = 5.03, Sd= 4 p = .284	X ² = 2.67, Sd= 4 p = .613	X ² = .769, Sd= 4 p = .943	X ² = 1.63, Sd= 4 p = .803	X ² = 1.61, Sd= 4 p = .806
Ailede Sağlık Çalışanının Olma Durumu							
Evet	64	68.88	67.55	67.25	71.05	71.20	67.69
Hayır	68	64.26	65.51	65.79	62.21	62.07	65.38
İstatistiksel Analiz		U= 2023.5 p = .487	U= 2108.5 p = .758	U= 2128.0 p = .827	U= 1884.5 p = .184	U= 1875.0 p = .170	U= 2100.0 p = .729

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile ÖDÖ-KF ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Öğrenci Doyum Ölçeği Toplam Puan	ÖDÖ Öğretim Elemanları Alt Boyutu	ÖDÖ Okul Yönetimi Alt Boyutu	ÖDÖ Kararlara Katılım Alt Boyutu	ÖDÖ Bilimsel Sosyal ve Teknik Olanaklar	ÖDÖ Eğitim- Öğretim Niteliği Alt Boyutu
Okula Girmeden Önceki Hemşirelik İle İlgili Görüşü							
Olumlu	87	71.83	71.28	71.98	69.76	70.99	71.75
Kısmen Olumlu	39	58.21	59.73	58.09	62.24	59.81	58.68
Olumsuz	6	43.17	41.25	41.75	46.83	44.92	41.17
İstatistiksel Analiz		$X^2= 5.75, Sd=2$ $p = .056$	$X^2= 5.20, Sd= 2$ $p = .074$	$X^2= 6.19, Sd= 2$ $p = .045$	$X^2= 2.71, Sd= 2$ $p = .258$	$X^2= 4.30, Sd= 2$ $p = .116$	$X^2= 5.19, Sd= 2$ $p = .055$

Ek 10: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Tablo: Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Meslek seçim ölçeği toplam puan	MSÖ Mesleki Uygunluk Alt boyutu	MSÖ Yaşamsal Nedenler Alt Boyutu
Yaş				
19-20 Yaş Arası	27	55.09	61.37	51.46
21-22 Yaş Arası	66	66.8	64.34	69.70
23 Yaş Ve Üstü	39	73.88	73.71	71.49
İstatistiksel Analiz		$X^2= 3.86, Sd = 2, P=.145$	$X^2= 2.08, Sd= 2, p = .353$	$X^2= 5.30, Sd= 2, p = .070$
Medeni Durum				
Evli	6	92.75	92.17	95.92
Bekar	126	65.25	65.28	65.10
İstatistiksel Analiz		$U= 220.5, P= .085$	$U= 224.0, P=.092$	$U= 201.5, p =.054$
Aile Tipi				
Çekirdek Aile	101	66.53	67.23	65.82
Geniş Aile	31	66.39	64.13	68.71
İstatistiksel Analiz		$U=1562.0, P= .995$	$U= 1492.0, P= .693$	$U= 1497.0, p = .713$

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Meslek seçim ölçeği toplam puan	MSÖ Mesleki Uygunluk Alt boyutu	MSÖ Yaşamsal Nedenler Alt Boyutu
Ailede Kaçınıcı Çocuk Olma Durumu				
Birinci Çocuk	56	73.20	73.13	69.58
İkinci Çocuk	45	67.26	66.57	70.67
Üçüncü Ve Üstü Çocuk	31	53.31	54.44	54.89
İstatistiksel Analiz		$X^2=5.42, Sd= 2, P= .066$	$X^2= 4.76, Sd= 2, p = .092$	$X^2= 3,76, Sd= 2, p = .152$
Annenin Eğitim Durumu				
Okur-Yazar	15	74.90	73.33	65.23
İlköğretim Mezunu	60	65.89	64.59	67.75
Ortaöğretim Mezunu	44	68.34	71.32	65.98
Üniversite Ve Üzeri Mezunu	13	53.38	51.12	63.96
İstatistiksel Analiz		$X^2=2.37, Sd= 3, P= .499$	$X^2=3.43, Sd= 3, P= .330$	$X^2= .146, Sd= 3, p= .986$
Babanın Eğitim Durumu				
Okur-Yazar	11	66.91	72.14	49.09
İlköğretim Mezunu	57	64.92	64.30	65.39
Ortaöğretim Mezunu	43	70.72	72.34	67.67
Üniversite ve Üzeri Mezunu	21	61.93	57.57	76.24
İstatistiksel Analiz		$X^2=.922, Sd = 3, P=.820$	$X^2= 2.57, Sd= 3, p= .462$	$X^2 = 3.73, Sd = 3, p = .292$

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Meslek seçim ölçeği toplam puan	MSÖ Mesleki Uygunluk Alt boyutu	MSÖ Yaşamsal Nedenler Alt Boyutu
Anne Çalışma Durumu				
Çalışıyor	47	73.88	71.50	74.97
Çalışmıyor	85	62.42	63.74	61.82
İstatistiksel Analiz		U=1650.5, P= .995	U = 1762.5, P= .264	U= 1599.5, p = .058
Baba Çalışma Durumu				
Çalışıyor	102	70.06	69.67	69.82
Çalışmıyor	30	54.40	55.73	55.20
İstatistiksel Analiz		U= 1167.0, P= .049	U= 1207.0, P= .079	U= 1191.0, p = .065
Gelir Durumu				
Gelir Gidere Denk	77	68.94	67.85	69.36
Gelir Giderden Az	35	63.87	65.89	64.00
Gelir Giderden Fazla	20	61.70	62.38	59.88
İstatistiksel Analiz		$X^2=.794$, Sd=2, P= .672	$X^2= .338$, Sd= 2, P= .845	$X^2= 1.181$, Sd= 2, p =.554
Sınıf Düzeyi				
3. Sınıf	69	66.10	67.15	64.80
4. Sınıf	63	66.94	65.79	68.36
İstatistiksel Analiz		U= 2146.0, P= .900	U= 2128.0, P= .838	U = 2056.0, p = .594

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Meslek seçim ölçeği toplam puan	MSÖ Mesleki Uygunluk Alt boyutu	MSÖ Yaşamsal Nedenler Alt Boyutu
Mezun Olunan Lise				
Düz Lise	71	69.15	71.50	65.89
Anadolu Lisesi	23	52.98	50.09	62.70
Meslek Lisesi	24	69.96	62.52	78.33
Diğer Lise	14	69.32	74.93	55.57
İstatistiksel Analiz		$X^2=3.49, Sd=3, P=.322$	$X^2= 6.39, Sd= 3, p= .094$	$X^2= 3.69, Sd= 3, p = .297$
Bölümü Kazandığı Sınav Türü				
DAÜ Giriş Sınavı	67	72.63	73.74	69.69
LYS	54	55.46	54.06	63.24
DGS	11	83.36	83.45	63.05
İstatistiksel Analiz		$X^2= 8.35, Sd=2, P=.015$	$X^2= 10.27, Sd= 2, P=.006$	$X^2= .951, Sd= 2, P=.622$
Genel Akademik Ortalama				
1,00 - 1,99 Arası	15	67.03	68.97	62.30
2,00 - 2,99 Arası	100	66.54	67.71	65.62
3,00 - 4,00 Arası	17	65.82	57.24	75.41
İstatistiksel Analiz		$X^2= .008, Sd=2, P=.996$	$X^2= 1.16, Sd= 2, P= .560$	$X^2= 1.15, Sd= 2, p = .560$
Akademik Başarıyı Algılama				
Düşük	15	50.47	53,67	53.57
Orta	108	67.85	68,15	67.10
Yüksek	9	77.06	68,06	80.83
İstatistiksel Analiz		$X^2= 3.45, Sd=2, P= .178$	$X^2= 1.90, Sd= 2, p= .386$	$X^2= 3.01, Sd= 2, p = .222$

Tablo (Devam): Hemşirelik Öğrencilerine Ait Tanıtıcı Özellikler ile HMSÖ ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

Özellikler	N	Meslek seçim ölçeği toplam puan	MSÖ Mesleki Uygunluk Alt boyutu	MSÖ Yaşamsal Nedenler Alt Boyutu
Bölümden Memnun Olma Durumu				
Evet	105	69.54	71.02	65.19
Hayır	27	54.69	48.93	71.59
İstatistiksel Analiz		U= 1098.5, p = .072	U= 943.0, p = .007	U= 1280.0, p = .438
Bölümü Kaçınıcı Tercihde Seçme Durumu				
1-5 Arası	121	66.75	67.75	64.89
6 Ve Üzeri	11	63.73	52.73	84.18
İstatistiksel Analiz		U= 635.0, p = .802	U= 514.0, p = .212	U = 471.0, p = .109
Ailede Sağlık Çalışanının Olma Durumu				
Evet	64	67.42	64.54	71.96
Hayır	68	65.63	68.35	61.36
İstatistiksel Analiz		U= 2117.0, p = .788	U= 2050.5, p = .568	U= 1826.5, p = .111
Okula Girmeden Önceki Hemşirelik Görüşü				
Olumlu	87	71.44	74.16	62.91
Kısmen Olumlu	39	59.94	54.45	75.87
Olumsuz	6	37.50	33.83	57.58
İstatistiksel Analiz		$\chi^2= 6.05$, Sd= 2, p= .048	$\chi^2= 11.74$, Sd= 2, p =.003	$\chi^2= 3.43$, Sd= 2, p =.179

